

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

TINA NOVAK

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA KVALITATIVNIH ZNAČILNOSTI
PREBIVALCEV SLOVENIJE
NA POTOVANJIH IN POČITNICAH**

Ljubljana, avgust 2005

TINA NOVAK

IZJAVA

Študentka TINA NOVAK izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. JANEZ-a SIRŠE-ta in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis _____

KAZALO

1. UVOD	1
2. OPREDELITEV TURISTIČNIH POJMOV	2
2.1. TURIZEM.....	2
2.2. TURIST	3
2.3. TURISTIČNO POTOVANJE.....	4
2.3.1. Zasebno potovanje.....	5
2.3.2. Poslovno potovanje	5
2.4. TURISTIČNA POTROŠNJA	5
2.5. INTENZIVNOST POTOVANJ	6
3. KRATEK PREGLED SLOVENSKEGA TURIZMA	7
3.1. STACIONARNI TURIZEM	8
3.2. IZLETNIŠKI TURIZEM	10
3.3. TRANZITNI TURIZEM.....	11
3.4. TURISTIČNI PROMET SLOVENSКИH AGENCIJ.....	11
3.5. EKONOMSKI OBSEG TURIZMA.....	13
4. ANKETA O TURISTIČNIH POTOVANJIH DOMAČEGA PREBIVALSTVA	15
5. ANALIZA KVALITATIVNIH ZNAČILNOSTI PREBIVALCEV SLOVENIJE NA POTOVANJIH IN POČITNICAH	16
5.1. ANALIZA REZULTATOV ANKET O POTOVANJIH DOMAČEGA PREBIVALSTVA	17
5.1.1. Sociodemografske značilnosti prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih	17
5.1.2. Razlogi za udeležbo na turističnih potovanjih	21
5.1.3. Počitniške dejavnosti prebivalcev Slovenije	21
5.1.4. Način organizacije turističnih potovanj.....	22
5.1.5. Vrsta prenočitve na turističnih potovanjih.....	23
5.1.6. Odhodi prebivalcev Slovenije na turistična potovanja po mesecih	24
5.1.7. Potovanja prebivalcev Slovenije v tujino	25
5.1.8. Potovanja prebivalcev Slovenije po Sloveniji	26
5.1.9. Povprečni dnevni izdatki na turističnih potovanjih.....	27
5.1.10. Povprečno število prenočitev na turističnih potovanjih.....	28
5.1.11. Razlogi za neudeležbo na turističnih potovanjih.....	30
5.2. NEKATERE GLAVNE POČITNIŠKE NAVADE PREBIVALCEV SLOVENIJE	31
6. PRIMERJAVA POČITNIŠKIH NAVAD PREBIVALCEV SLOVENIJE Z NEKATERIMI EVROPSKIMI NARODI	33
6.1. MEDNARODNA PRIMERLJIVOST TURISTIČNIH PODATKOV	33
6.2. PRIMERJAVA POČITNIŠKIH NAVAD PREBIVALCEV SLOVENIJE S POČITNIŠKIMI NAVADAMI NEKATERIH EVROPSKIH NARODOV	34
7. SKLEP	39

LITERATURA	41
VIRI.....	41

PRILOGA

KAZALO SLIK

Slika 1: Vrste turizma.....	3
Slika 2: Razdelitev obiskovalcev	4
Slika 3: Najbolj obiskane slovenske turistične znamenitosti v letu 2003	10
Slika 4: Domači turisti po državah, kamor so potovali v organizaciji slovenskih potovalnih agencij v letu 2003	12
Slika 5: Izvoz in uvoz potovanj v obdobju 1994-2004	14
Slika 6: Zasebna potovanja po mesecih odhoda v letu 2003 (v %).....	25
Slika 7: Poslovna potovanja po mesecih odhoda v letu 2003 (v %)	25
Slika 8: Razlogi, zaradi katerih prebivalci Slovenije niso odpotovali na daljša zasebna potovanja, po starostnih skupinah v letu 2003	31

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prihodi in prenočitve turistov v Sloveniji v obdobju 2000-2003 (v 1000)	8
Tabela 2: Prihodi in prenočitve turistov po vrstah krajev v obdobju 2000-2003 (v 1000).....	9
Tabela 3: Povprečna doba bivanja turistov v Sloveniji po vrstah krajev v obdobju 1993-2003 (število noči).....	9
Tabela 4: Prihodi potnikov čez cestne mejne prehode po smereh prihoda (v 1000)	11
Tabela 5: Število domačih turistov in prenočitev v organizaciji turističnih agencij v letu 2003	12
Tabela 6: Število nočitev tujih in domačih turistov v Sloveniji po metodologiji Statističnega urada RS in po metodologiji Satelitskih računov za turizem, glede na organizacijo potovanj v letu 2000.....	13
Tabela 7: Udeleženosť prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih po spolu in starosti v obdobju 2000-2003 (v %)	18
Tabela 8: Udeleženosť prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih po stopnji šolske izobrazbe, v obdobju 2000-2003 (v %).....	18

Tabela 9: Udeležnost prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih po zaposlitvenem statusu, v obdobju 2000-2003 (v %)	19
Tabela 10: Udeležnost prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih glede na mesečni neto dohodek na člana v gospodinjstvu, v obdobju 2000-2003 (v %).....	20
Tabela 11: Udeležnost prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih glede na število članov v gospodinjstvu iz katerega prihaja, v obdobju 2000-2003 (v %).....	20
Tabela 12: Udeležnost na turističnih potovanjih prebivalcev Slovenije po tipu naselja, kjer imajo stalno prebivališče, v letih 2002 in 2003 (v %).....	21
Tabela 13: Glavni razlogi za udeležbo na zasebnih turističnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %).....	21
Tabela 14: Počitniške aktivnosti na zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %).....	22
Tabela 15: Način organizacije zasebnih potovanj v obdobju 2000-2003 (v %)	23
Tabela 16: Vrsta prenočitev na zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %).....	24
Tabela 17: Turistična potovanja v tujino v letu 2003 (v %).....	26
Tabela 18: Zasebna potovanja v Sloveniji po regijah v letu 2003 (v %).....	27
Tabela 19: Povprečni dnevni izdatki na turista na zasebnem potovanju v obdobju 2000-2003	28
Tabela 20: Povprečni dnevni izdatki na turista na poslovnem potovanju v obdobju 2000-2003	28
Tabela 21: Povprečno število prenočitev na zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (število noči).....	29
Tabela 22: Povprečno število prenočitev na poslovnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (število noči).....	30
Tabela 23: Razlogi za neudeležbo na daljših zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %)	30
Tabela 24: Delež prebivalstva evropskih držav, ki so se v letu 2000 udeležili turističnega potovanja (v %)	35
Tabela 25: Deleži daljših zasebnih potovanj v tujino in po domači državi (v %) v letu 2000.	36
Tabela 26: Povprečna dolžina trajanja turističnega potovanja (v % potovanj).....	37
Tabela 27: Uporaba prevoznih sredstev na zasebnih potovanjih (v %)	38

1. UVOD

Turizem je del življenjskega stila večine prebivalcev razvitih dežel, saj jim zapustitev kraja stalnega prebivališča za odhod na potovanje ali enodnevni izlet pomeni sprostitev in umaknitev od ustaljenega ritma življenja. Turizem je tudi ena izmed najpomembnejših gospodarskih panog na svetu, saj je od njega odvisno vsako deseto delovno mesto, s svojim vplivom na gospodarstvo pa je pomembno sredstvo za pridobivanje deviznih sredstev in pospeševanje ekonomskega razvoja v manj razvitih državah.

Trendi v turizmu se skozi leta spreminjajo, določajo pa jih predvsem politične spremembe v svetu in spremembe v načinu življenja prebivalcev. Trendi v turizmu napovedujejo, da se turisti odločajo za krajša in pogostejša potovanja ter za potovanja v bolj oddaljene destinacije. Povečuje se tudi uporaba interneta pri načrtovanju in organizaciji potovanj ali počitnic. Zadnja leta so izredno težka za turizem, saj ga ogrožajo vojne, teroristični napadi, naravne katastrofe, izbruhi bolezni in slabšanje gospodarskega stanja držav.

Svetovna turistična organizacija napoveduje, da bo do leta 2020 število turistov naraslo na 1,56 milijard. Najbolj obiskane regije bodo Evropa, Vzhodna Azija in Pacifik ter Ameriki, sledile bodo Afrika, Srednji Vzhod in Južna Azija. Evropa bo ostala najbolj priljubljena destinacija, vendar se bo delež vseh prihodov v svetovnem merilu iz 60% v letu 1995 zmanjšalo na 46% v letu 2020, predvsem zaradi predvidenega porasta prihodov v azijske države.

Počitniške navade turistov se zelo razlikujejo in so odvisne od večjega števila dejavnikov. Kako se bodo turisti na potovanjih ali počitnicah obnašali je odvisno od višine bruto domačega proizvoda države, višine osebnih prejemkov turista, pa tudi od njihove kulture, vere, starosti in drugih spremenljivk. Počitniške navade določenega naroda ali posamezne skupine znotraj prebivalstva določene države je koristno spoznati, ker si z znanjem o tem, kako se turisti določene države obnašajo na turističnih potovanjih, lahko pomagamo pri oblikovanju in trženju turistične ponudbe in jo tako čimbolj prilagodimo njihovim počitniškim navadam.

Namen diplomskega dela je prikazati kakšne so počitniške navade prebivalcev Slovenije in jih primerjati s počitniškimi navadami drugih evropskih narodov. Izhajala sem iz predpostavke, da so prebivalci Slovenije dobri turisti in da se veliko ter pogosto udeležujejo turističnih potovanj. Pri izdelavi diplomskega dela sem preučila domačo in tujo literaturo, vire ter spletne strani s področja turizma in gospodarstva. Pri primerjavi počitniških navad prebivalcev Slovenije z drugimi evropskimi narodi sem naletela na problem nedostopnosti podatkov za ostale evropske države.

Diplomsko delo je sestavljeno iz sedmih poglavij. V drugem poglavju diplomske naloge navajam definicije najpomembnejših turističnih pojmov, ki jih navaja Svetovna turistična organizacija. Opredelila sem pojme turizma, turista, turističnega povpraševanja in turistične potrošnje ter intenzivnosti potovanj. V tretjem poglavju sem naredila kratek pregled slovenskega turizma in sicer kratek pregled stacionarnega, izletniškega in tranzitnega turizma v Sloveniji ter pogledala kakšna so nihanja med leti. Na koncu tretjega poglavja pa je tudi kratek pregled ekonomskega obsega turizma v Sloveniji. V naslednjem poglavju predstavim anketo o turističnih potovanjih domačega prebivalstva, ki je glavni vir podatkov za moje diplomsko delo, ter njeno metodologijo. V osrednjem delu moje diplomske naloge, v petem poglavju, najprej navajam analizo rezultatov anket o potovanjih domačega prebivalstva, ki jih je izvedel Statistični urad Republike Slovenije v letih 2000, 2001, 2002 in 2003. Poglavje končujem z navedbo glavnih počitniških navad prebivalcev Slovenije. V šestem poglavju počitniške navade prebivalcev Slovenije primerjam s počitniškimi navadami prebivalcev nekaterih držav Evropske unije. Sklepne misli so podane v sedmem poglavju.

2. OPREDELITEV TURISTIČNIH POJMOV

Svetovna in slovenska turistična literatura se pri definiranju turističnih pojmov naslanja na definicije Svetovne turistične organizacije, ki je v letu 1993 izdala publikacijo »Priporočila za turistično statistiko« (Recommendations on Tourism Statistics), v kateri je definirala turistične pojme za potrebe statistike. Te definicije je sprejelo tudi vseh 145 držav članic Svetovne turistične organizacije (WTO – World Tourism Organization), med katerimi je tudi Slovenija. Slovenija je bila članica Svetovne turistične organizacije že kot ena izmed republik Socialistične Federativne Republike Jugoslavije, ki je postala članica organizacije leta 1972. Kot samostojna država, pa je Slovenija leta 1992 z aktom o potrditvi nasledstva glede konvencij, statotov in drugih mednarodnih sporazumov, ki predstavljajo akt o ustanovitvi mednarodnih organizacij, nasledila članstvo v Svetovni turistični organizaciji.

2.1. TURIZEM

Turizem je splet aktivnosti oseb, ki potujejo in bivajo v kraju zunaj svojega običajnega okolja, vendar ne več kot eno leto (365 dni) nepretrgoma, in sicer zaradi preživljanja prostega časa, poslov ali drugih razlogov (Recommendations on Tourism Statistics, 1994, str. 5).

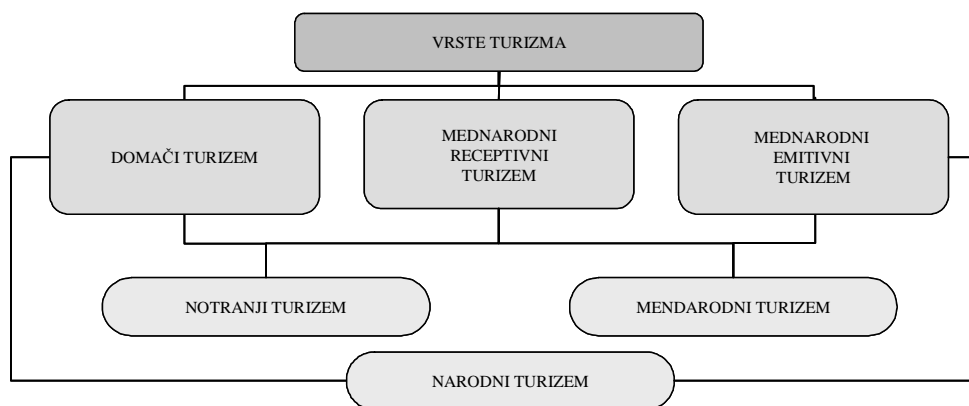
Svetovna turistična organizacija, po kriteriju državljanstva in prestopa meje, loči naslednje vrste turizma (Recommendations on Tourism Statistics, 1994, str. 5):

- Domači turizem – potovanje rezidentov domače države, ki potujejo znotraj njenih meja.
- Mednarodni receptivni turizem (inbound turizem) – potovanja nerezidentov, ki potujejo znotraj domače države.
- Mednarodni emitivni turizem (outbound turizem) – potovanja rezidentov v tujini.

Kombinacije med navedenimi vrstami turizma, nas pripeljejo do naslednjih izrazov Svetovne turistične organizacije (Recommendations on Tourism Statistics, 1994, str. 5):

- Notranji turizem – sestavljen iz domačega in mednarodnega receptivnega turizma.
- Narodni turizem – sestavljen iz domačega in mednarodnega emitivnega turizma.
- Mednarodni turizem – sestavljen iz mednarodnega emitivnega in receptivnega turizma.

Slika 1: Vrste turizma

Vir: Recommendations on Tourism Statistics, 1994, str. 5; Lastni prikaz.

2.2. TURIST

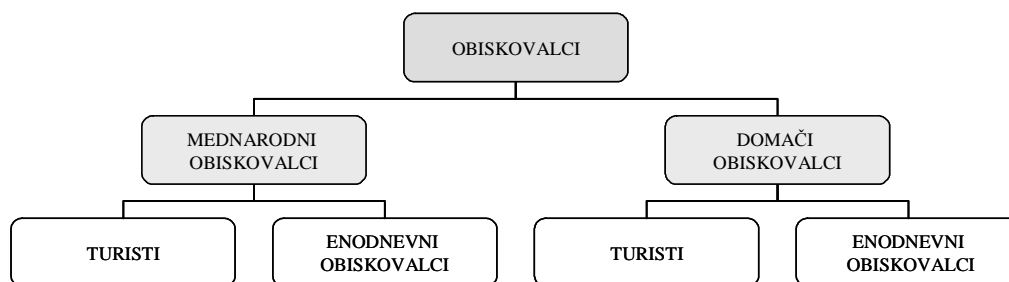
Svetovna turistična organizacija definira pojem »obiskovalec« kot »katerokoli osebo, ki odpotuje izven običajnega življenjskega okolja za manj kot 12 mesecev, vendar ne zaradi izvajanje pridobitne dejavnosti v obiskanem kraju« (Recommendations on Tourism Statistics, 1994, str. 7).

Za potrebe statistike in glede na glavne vrste turizma, obiskovalce delimo na (Tourism consumption, 2005):

- Mednarodni obiskovalec – oseba, ki potuje v tujo državo, za obdobje manj kot 12 mesecev in katerega glavni namen obiska ni izvajanje pridobitne dejavnosti v obiskani državi.
- Domači obiskovalec – oseba, ki potuje znotraj domače države, zunaj kraja stalnega prebivališča, za obdobje manj kot 12 mesecev in katerega glavni namen obiska ni izvajanje pridobitne dejavnosti v obiskanem kraju.

Svetovna turistična organizacija obiskovalce (domače in tuje) deli na dve podskupini. V prvo skupino sodijo »turisti«, to so tisti obiskovalci, ki v obiskani državi ostanejo vsaj eno noč, toda manj kot eno leto. Druga podskupina so enodnevni obiskovalci, to so osebe, ki ostanejo v obiskani državi manj kot 24 ur (Recommendations on Tourism Statistics, 1994, str. 8).

Slika 2: Razdelitev obiskovalcev

Vir: Tourism consumption, 2005; Lastni prikaz.

Iz turistične statistike so izvzeti tisti potniki, katerih motiv za prestop meje ni turističen. To so (Planina, Mihalič, 2002, str. 26):

- imigranti,
- maloobmejni delavci,
- diplomati,
- predstavniki konzulatov,
- oborožene sile,
- begunci,
- nomadi,
- tranzitni potniki.

2.3. TURISTIČNO POTOVANJE

Turistična potovanja so vsi odhodi izven kraja stalnega prebivališča z najmanj 1 prenočitvijo, vendar ne z več kot 365 prenočitvami zaradi preživljanja prostega časa, poslov ali drugih razlogov, ti pa v kraju potovanja niso pridobitnega značaja. Vsako potovanje zajema pot in bivanje. Potovanje ima lahko več vmesnih točk postanka in en glavni cilj (turistična destinacija) (ATP¹ 2003, 2004, str. 8), lahko pa je tudi krožno potovanje, ki se začne in konča v istem kraju in nima samo ene končne turistične destinacije.

Glavni razlog za pričetek potovanja je tisti, brez katerega do potovanja ne bi prišlo. Turistična potovanja glede na razlog za potovanje delimo na (ATP 2003, 2004, str. 8):

- zasebna potovanja in
- poslovna potovanja.

Potovanja, ki niso uvrščena med turistična potovanja (ATP 2003, 2004, str. 8):

- tedenske migracije ali odhodi na delo ali šolanje,

¹ Anketa o turističnih potovanjih domačega prebivalstva.

- sezonsko delo,
- bivanje v bolnišnicah ali zdraviliščih kot podaljšano bolnišnično zdravljenje,
- odhodi v zapor ali služenje vojaške obveznosti,
- begunstvo in iskanje azila,
- enodnevni izleti brez prenočitve.

Turistična statistika zbira in obdeluje podatke o trajanju potovanja, ki se meri v številu prenočitev. Po številu prenočitev delimo potovanja na daljša in krajša. Krajša potovanja so tista, na katerih turist prenoči od enkrat do trikrat, na daljših potovanjih pa najmanj štirikrat (ATP 2003, 2004, str. 8).

2.3.1. Zasebno potovanje

Zasebna potovanja so tista, pri katerih je glavni razlog za odhod na potovanje (ATP 2003, 2004, str. 8):

- preživljanje prostega časa, počitnic,
- obisk sorodnikov in prijateljev (pogrebi, poroke in drugi podobni razlogi) in
- drugi razlogi (neznani).

Pri zasebnih potovanjih zaradi preživljanja prostega časa se udeleženci lahko odločajo za naslednje možne aktivnosti med potovanjem (ATP 2003, 2004, str. 8):

- sprostitvev, počitek, zabava,
- športne, rekreativne dejavnosti,
- ogled naravnih in kulturnih znamenitosti,
- neprofesionalno sodelovanje na kulturnih, zabavnih in športnih prireditvah,
- nakupovanje,
- izobraževanje,
- skrb za zdravje, bivanje v zdravilišču,
- romanje, religiozne dejavnosti, drugo.

2.3.2. Poslovno potovanje

Poslovna potovanja so tista, katerih glavni razlog za odhod je profesionalne ali študijske narave, kot so na primer odhodi na kongrese, seminarje, poslovna srečanja, profesionalna športna udeležba, zaposlenost v prevoznih dejavnosti in drugo (ATP 2003, 2004, str. 8).

2.4. TURISTIČNA POTROŠNJA

Turistično potrošnjo opredelimo kot vsoto vseh izdatkov turistov, ki nastanejo zaradi turističnega potovanja v kraju bivanja, med potovanjem in v destinaciji. Viri turistične

potrošnje so lahko denarna sredstva, prihranki in drugi viri prihodkov gospodinjstva ali posameznikov (Planina, Mihalič, 2002, str. 222).

Glede na to, da turistična statistika loči različne vrste turizma, ločimo tudi različne vrste turistične potrošnje. Po kriteriju državljanstva in prestopa meje Svetovna turistična organizacija loči naslednje vrste turistične potrošnje (Tourism consumption, 2005):

- Domača turistična potrošnja – potrošnja rezidentov, ki potujejo znotraj meja domače države.
- Mednarodna receptivna potrošnja (tujska turistična potrošnja) - potrošnja nerezidentov, ki potujejo znotraj domače države.
- Mednarodna emitivna potrošnja (turistična potrošnja v tujini) - potrošnja rezidentov domače države na potovanjih v tujini.

Kombinacije med navedenimi vrstami potrošnje nas pripeljejo do naslednjih turističnih pojmov (Tourism consumption, 2005):

- Notranja turistična potrošnja – sestavljena iz domače turistične potrošnje in tujske turistične potrošnje. Ta potrošnja vključuje tudi tiste proizvode in storitve, ki so bile uvožene v domačo državo in prodane obiskovalcem.
- Narodna turistična potrošnja – sestavljena iz domače turistične potrošnje in mednarodne emitivne potrošnje. Vključuje tudi proizvode in storitve proizvedene v domači državi in proizvode ter storitve uvožene s strani nerezidentov.
- Mednarodna turistična potrošnja – sestavljena iz mednarodne emitivne potrošnje in tujske turistične potrošnje.

Za potrebe turistične statistike se z anketami zbirajo podatki o povprečnih dnevniških izdatkih na turističnih potovanjih, v katere štejemo potne stroške, nastanitvene stroške, strošek za hrano in pijačo, nakupe, vstopnino in druge stroške v destinaciji (ATP 2003, 2004, str. 9).

2.5. INTENZIVNOST POTOVANJ

Z anketo o turističnih potovanjih domačega prebivalstva, ki jo četrtletno izvaja SURS², dobimo podatke o tem, koliko prebivalcev starih 15 let in več letno vsaj enkrat zaradi turističnega motiva zapusti svoje stalno bivališče in živi bodisi v domači državi bodisi v tujini. Anketa zbira podatke tako za kratka zasebna potovanja (1-3 prenočitve) kot za daljša zasebna potovanja (4 ali več nočitev) in za poslovna potovanja.

Če podatke o številu prebivalcev, ki odhajajo na kratka ali daljša zasebna potovanja ali pa na poslovna potovanja, primerjamo s številom prebivalstva Slovenije, ki so stari 15 let ali več, dobimo kazalec »neto potovalna intenzivnost«, ki nam pove, koliko odstotkov prebivalstva se je udeležilo poslovnega ali zasebnega potovanja ali pa obeh (Planina, Mihalič, 2002, str. 108).

² Statistični urad Republike Slovenije.

$$IP_{\text{neto}} = \frac{\text{Število prebivalcev, ki letno vsaj enkrat potujejo}}{\text{Število vseh prebivalcev}^*} \times 100$$

* starih 15 let ali več

IP.....intenzivnost potovanj

Če podatek o številu prebivalcev, ki so v danem obdobju vsaj enkrat potovali, v števcu zamenjamo s podatkom o številu potovanj v proučevanem obdobju, dobimo kazalec »bruto intenzivnost potovanj«. Kazalec bruto intenzivnosti potovanj nam pove, kolikokrat je v proučevanem obdobju v povprečju potoval prebivalec proučevane države (Planina, Mihalič, 2002, str. 108).

$$IP_{\text{bruto}} = \frac{\text{Število potovanj}}{\text{Število vseh prebivalcev}^*} \times 100$$

* starih 15 let ali več

IP.....intenzivnost potovanj

3. KRATEK PREGLED SLOVENSKEGA TURIZMA

Slovenija je s svojo geografsko raznolikostjo in naravnimi danostmi turistično zanimiva država, ki ponuja veliko različnih možnosti za aktivno preživljanje počitnic. Na komaj 20.273 m² ima Slovenija gore, morje, podzemni svet, številna jezera, naravne parke in druge naravne danosti, poleg tega pa ima Slovenija bogato kulturno dediščino, kar omogoča oblikovanje zanimive turistične ponudbe, tako za stacionarnega gosta, izletnika kot tranzitnega gosta.

Naravne in kulturne turistične znamenitosti v Sloveniji privabljajo veliko število enodnevnih turistov ali izletnikov. Ti izletniki so večinoma prebivalci Slovenije, veliko izmed njih pa je tudi prebivalcev sosednjih držav Italije, Hrvaške, Avstrije in Madžarske, ki pridejo v Slovenijo na enodnevne izlete, v okviru katerih si morebiti ogledajo eno izmed turističnih znamenitosti, obišejo igralnico, privoščijo kosilo ali se ukvarjajo z drugimi aktivnostmi, nato pa še isti dan zapustijo Slovenijo.

Zaradi svojega geografskega položaja v Evropi je Slovenija značilna tranzitna država. Turistični tokovi potekajo s severa proti jugu in tako preko Slovenije vsako leto potuje več milijonov tujcev, ki se odpravijo na potovanje ali počitnice na obale Jadranskega morja. Kako tako veliko število tranzitnih turistov prepričati, da se v naši državi ustavijo za dan ali dva, predstavlja velik izziv slovenskemu turističnemu gospodarstvu.

3.1. STACIONARNI TURIZEM

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v letu 2003 v Sloveniji letovalo približno 2.246.000 turistov, ki so opravili približno 7.503.000 prenočitev. Število turistov v letu 2003 se je v primerjavi z letom 2002 povečalo za 3,9%, število prenočitev pa je bilo v letu 2003 za 2,5% višje kot v letu 2002. Porast prihodov je predvsem posledica večjega števila tujih turistov. Število domačih turistov se je v letu 2003, v primerjavi z letom 2002, povečalo za 1,2%, število tujih turistov pa za 5,5%. Domači turisti so opravili v letu 2003 za 0,8% več prenočitev kot v letu 2002, tuji turisti pa za 3,8%.

Število domačih gostov je v zadnjih nekaj letih na enaki ravni in se ne spreminja veliko, vendar se zaradi porasta števila tujih gostov njihov delež med vsemi prenočitvami in prihodi znižuje. Delež prenočitev domačih gostov je v obdobju 1993-2003 padal. V letu 2003 je bilo s strani domačih turistov opravljenih le 38,9% vseh prenočitev. Manjše število prenočitev s strani domačih gostov lahko pojasnimo z dvigom povprečnega dohodka na prebivalca, zaradi katerega se vse več domačih gostov odloča za potovanje v tujino. Nasprotno pa delež tujih gostov narašča. V letu 1993 so tujci opravili le 37,4% vseh prenočitev, v letu 2003 pa je delež prenočitev tujih gostov predstavljal že 55,6% vseh prenočitev.

Tabela 1: Prihodi in prenočitve turistov v Sloveniji v obdobju 2000-2003 (v 1000)

Leto	Prihodi					Prenočitve				
	Skupaj	Domači	Delež (%)	Tuji	Delež (%)	Skupaj	Domači	Delež (%)	Tuji	Delež (%)
1993	1.450	826	57,0	624	43,0	5.385	3.372	62,6	2.013	37,4
1994	1.579	831	52,6	748	47,4	5.866	3.385	57,7	2.481	42,3
1995	1.577	845	53,6	732	46,4	5.883	3.448	58,6	2.435	41,4
1996	1.658	826	49,8	832	50,2	5.832	3.282	56,3	2.551	43,7
1997	1.823	849	46,6	974	53,4	6.384	3.306	51,8	3.078	48,2
1998	1.799	822	45,7	977	54,3	6.295	3.233	51,4	3.062	48,6
1999	1.750	865	49,4	884	50,5	6.057	3.315	54,7	2.741	45,3
2000	1.957	868	44,4	1.090	55,7	6.719	3.315	49,3	3.404	50,7
2001	2.086	867	41,6	1.219	58,4	7.130	3.316	46,5	3.813	53,5
2002	2.162	860	39,8	1.302	60,2	7.321	3.300	45,1	4.021	54,9
2003	2.246	873	38,9	1.373	61,1	7.503	3.327	44,3	4.175	55,6

Vir: Statistični letopis RS 2004, 2005, str. 454.

Največje število prihodov in prenočitev v Sloveniji beležijo zdraviliški kraji, kjer je bilo v letu 2003 opravljenih kar 31,4% vseh prenočitev in 22,3% vseh prihodov v tem letu. Število prenočitev v zdraviliških krajih se je od leta 2000 do leta 2003 povečalo za 11,7%. Sledijo obmorski kraji z 28,0% vseh prenočitev v letu 2003 in gorski kraji z 24,3%. Tudi v gorskih in

obmorskih krajih se je število prenočitev povečalo v obdobju 2000-2003. V obmorskih krajih je bilo leta 2003 v primerjavi z letom 2000 za 11,5% več prenočitev, v gorskih krajih pa za 13,1%. Število prihodov se je v zdraviliških krajih, v obdobju 2000-2003, povečalo za 19,9%, v obmorskih krajih pa le za 9,5%. Opazen je porast števila prihodov in prenočitev v drugih turističnih krajih, kjer se je število prenočitev v obdobju 2000-2003 povečalo za 18,0%, število prihodov pa za 13,8%.

Tabela 2: Prihodi in prenočitve turistov po vrstah krajih v obdobju 2000-2003 (v 1000)

Vrsta krajev	Prihodi turistov				Prenočitve turistov			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Zdraviliški kraji	418,2	464,3	485,4	501,3	2.112,9	2.284,3	2.326,9	2.359,2
Obmorski kraji	475,0	496,7	509,9	520,1	1.883,9	2.015,7	2.052,1	2.101,2
Gorski kraji	522,6	545,3	566,4	605,1	1.612,5	1.672,4	1.748,6	1.824,0
Drugi turistični kraji	515,2	543,9	568,3	586,5	1.046,8	1.069,2	1.117,1	1.235,4
Drugi kraji	26,1	35,6	32,0	33,1	62,9	88,0	76,4	74,4
SKUPAJ	1.957,1	2.085,7	2.162,0	2.246,1	6.719,0	7.129,6	7.321,1	7.502,6

Vir: Statistični letopis RS 2004, 2005, str. 457.

V obdobju 1993-2003 se je povprečna doba bivanja turista v Sloveniji zniževala. V letu 1993 so turisti v Sloveniji v povprečju bivali 3,7 noči, v letu 2003 pa je povprečna doba bivanja turista padla na 3,3 noči. Povprečna doba bivanja se je najbolj zmanjšala v zdraviliških krajih, kjer so v letu 1993 turisti prenočili v povprečju 5,9-krat, v letu 2003 pa je bila povprečna doba bivanja v zdraviliških krajih le še 4,7 noči.

Tabela 3: Povprečna doba bivanja turistov v Sloveniji po vrstah krajev v obdobju 1993-2003 (število noči)

Leto	Skupaj	Glavno mesto	Zdraviliški kraji	Obmorski kraji	Gorski kraji	Drugi turistični kraji	Drugi kraji
1993	3,7	2,6	5,9	4,2	3,1	2,0	2,2
1994	3,7	2,5	5,8	4,3	3,2	2,0	2,2
1995	3,7	2,2	5,5	4,5	3,3	2,0	2,4
1996	3,5	2,0	5,4	4,1	3,2	1,9	2,6
1997	3,5	2,0	5,4	4,1	3,2	1,9	2,4
1998	3,5	2,0	5,4	4,1	3,2	1,9	2,2
1999	3,5	2,2	5,2	4,0	3,1	1,9	2,2
2000	3,4	2,0	5,1	4,0	3,1	2,0	2,4
2001	3,4	2,0	4,9	4,1	3,1	1,9	2,5
2002	3,4	2,0	4,8	4,0	3,1	2,0	2,4
2003	3,3	2,0	4,7	3,9	3,0	2,1	2,2

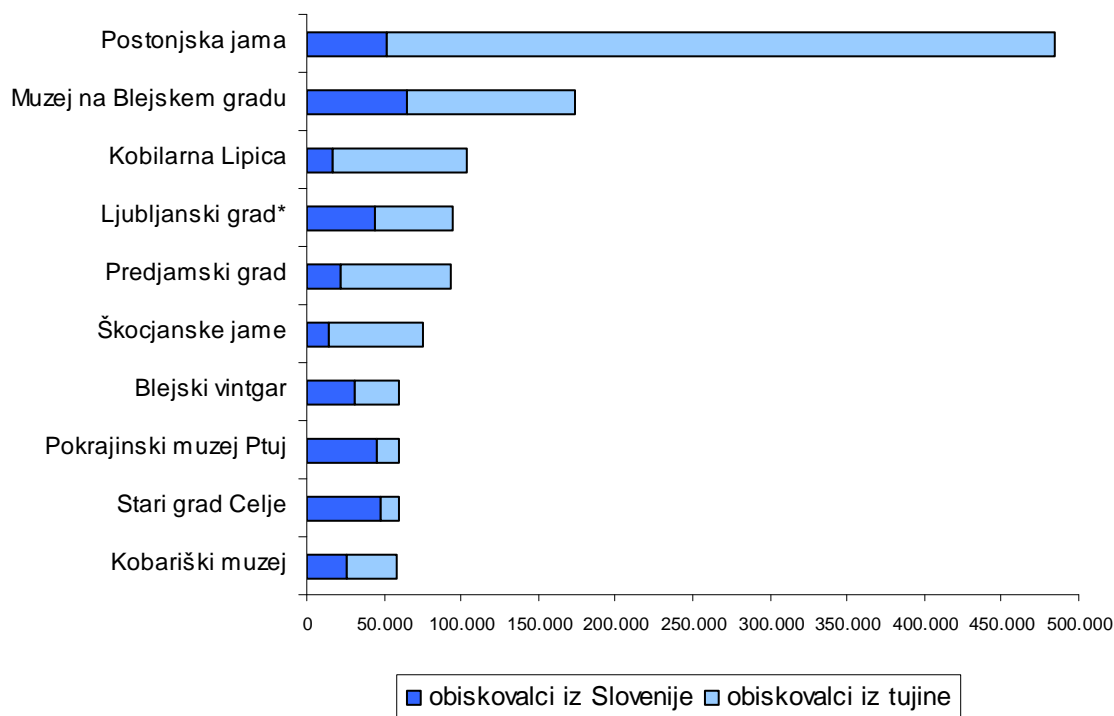
Vir: Statistični letopis RS 2004, 2005, str. 454.

3.2. IZLETNIŠKI TURIZEM

Izletnik ali enodnevni turist je oseba, ki odpotuje iz običajnega življenjskega okolja za manj kot 24 ur, vendar ne zaradi opravljanja aktivnosti, ki bi jih plačali v obiskanem kraju (Vodič po statistiki, 2005). Koliko je takih enodnevnih turistov pa je statistično skoraj nemogoče zajeti. Približno sliko o številu enodnevnih obiskovalcev lahko dobimo iz podatkov o številu obiskovalcev turističnih znamenitosti v Sloveniji. Igralnice, kraške jame, smučišča, gore, jezera, so destinacije, ki beležijo veliko izletniškega turizma. Kolikšen delež obiskovalcev določene turistične znamenitosti je stacionarnih gostov in koliko izletniških turistov pa je skoraj nemogoče ugotoviti iz samega števila obiskovalcev.

Najbolj obiskana slovenska turistična znamenitost je Postojnska jama, ki je v letu 2003 zabeležila 484.255 obiskovalcev, od tega je bil delež tujcev kar 89,2%. Po številu obiskovalcev sledi Muzej na Blejskem gradu z 173.131 obiskovalci, Kobilarna Lipica z 103.992 obiskovalci in Ljubljanski grad z razglednim stolpom in virtualnim muzejem, ki ga je obiskalo 95.009 obiskovalcev (glej Tab. 2 v Prilogi). Izletniške turiste beležimo tudi v obisku igranic, ki jih je v letu 2003 obiskalo 2.140.166 ljudi, od tega kar 88,5% tujih gostov (Analiza slovenskega turizma 2003, 2004, str. 41). V večini primerov gre za enodnevne turiste, ki prihajajo iz sosednjih držav, predvsem iz Italije in Hrvaške.

Slika 3: Najbolj obiskane slovenske turistične znamenitosti v letu 2003

* Razgledni stolp na Ljubljanskem gradu in virtualni muzej

Vir: Analiza slovenskega turizma 2003, 2004, str. 42; Lastni prikaz.

3.3. TRANZITNI TURIZEM

Slovenija je zaradi svoje geografske lege izrazita tranzitna država. Preko slovenskih državnih meja vsako leto potuje več milijonov tujcev, pri katerih končna destinacija v večini ni Slovenija ampak obale Jadranskega in Sredozemskega morja. Tranzitni turizem je izjemno pomemben za Slovenijo, vendar Slovenija s svojo turistično ponudbo ne zna zadržati tranzitnega gosta, zato je s svojimi avtocestami samo bližnjica do končne destinacije, ki je večinoma hrvaška obala.

V letu 2003 je Slovenija zabeležila 85.628.000 prihodov potnikov čez cestne mejne prehode. 39,3% vseh prihodov potnikov je bilo čez hrvaško-slovensko mejo, 34,1% prihodov potnikov pa čez italijansko-slovensko mejo. Čez madžarsko-slovensko mejo je prišlo le 1,5% vseh prihodov potnikov v letu 2003. Veliko teh prehodov meja je posledica tranzitnega turizma, kolikšen delež pa je težko ugotoviti, saj slovenska statistika tega ne spremlja.

Tabela 4: Prihodi potnikov čez cestne mejne prehode po smereh prihoda (v 1000)

	1995	1999	2000	2001	2002	2003
Prihodi skupaj	90.752	84.279	89.502	87.374	86.197	85.628
Obmejni prihodi	15.523	10.866	11.363	11.149	11.134	11.730
Čez italijansko-slovensko mejo	37.173	29.805	30.526	30.294	28.720	29.189
Čez avstrijsko-slovensko mejo	25.615	22.693	23.685	21.979	23.294	21.557
Čez madžarsko-slovensko mejo	2.379	1.812	1.449	1.209	1.090	1.252
Čez hrvaško-slovensko mejo	25.585	29.969	33.842	33.892	33.093	33.630

Vir: Statistični letopis RS 2004, 2005, str. 400.

Kako zadržati tranzitnega gosta in ga spremeniti v stacionarnega gosta je izziv slovenskemu turističnemu gospodarstvu. Pri tem je treba poskrbeti za to, da se oblikujejo taki turistični produkti, ki bodo tujce zadržali v Sloveniji in jih prepričali, da se za dan ali dva ustavijo tudi pri nas in si ogledajo vsaj eno izmed mnogih turističnih znamenitosti na poti do njihove končne destinacije.

Enega izmed projektov, s katerim skuša zadržati tranzitnega gosta, je Slovenska turistična organizacija začela izvajati v letu 2002 in sicer projekt »Na lepše - Stranske poti so zapeljivejše od glavnih«. Z njim želijo predvsem tranzitne goste opozoriti na turistične znamenitosti ob poti do končne destinacije.

3.4. TURISTIČNI PROMET SLOVENSКИH AGENCIJ

Turisti se odločajo med tem ali bodo počitnice ali potovanje organizirali sami ali s pomočjo turistične agencije. Turistični agenciji lahko prepustijo organizacijo celotnega potovanja ali pa samo organizacijo prevoza ali prenočišča v turistični destinaciji.

V letu 2003 se je z organiziranjem potovanj domačim in tujim turistom ukvarjalo 261 slovenskih potovalnih agencij. V letu 2003 so agencije organizirale potovanja 656.252 domačim turistom, ki so opravili 3.702.169 prenočitev. 12,6 % domačih turistov, ki so jim potovanje organizirale agencije, se je odločilo za počitnice v Sloveniji, 87,4% pa za potovanja v tujino.

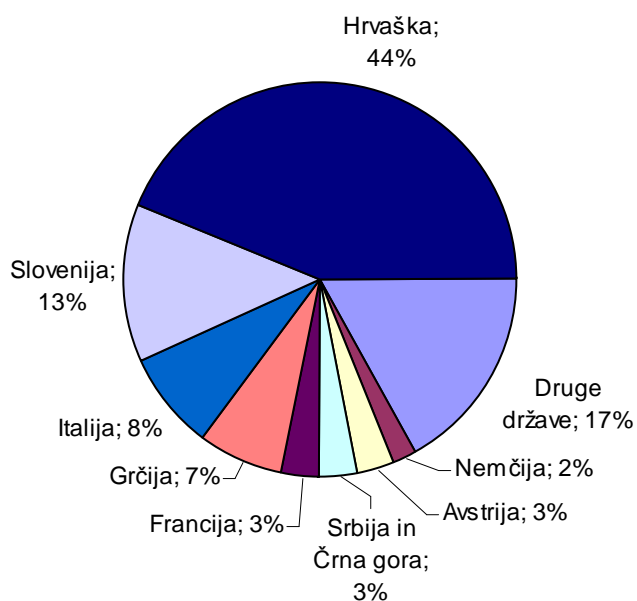
Tabela 5: Število domačih turistov in prenočitev v organizaciji turističnih agencij v letu 2003

Destinacija	Turisti		Prenočitve	
	Število	Delež (%)	Število	Delež (%)
Slovenija	83.004	12,6	358.220	9,7
Tujina	573.248	87,4	3.343.949	90,3
SKUPAJ	656.252	100,0	3.702.169	100,0

Vir: Slovenske potovalne agencije, Slovenija, 2003, 2004, str. 3.

V organizaciji slovenskih turističnih agencij so se domači turisti največkrat odpravili na potovanje v sosednjo Hrvaško. V letu 2003 so turistične agencije na Hrvaško odpeljale 289.597 domačih turistov, ki so opravili 1.813.140 prenočitev. Za potovanje po Sloveniji se je odločilo 13% vseh domačih turistov (83.004 turistov), ki so opravili 358.220 nočitev (Slovenske potovalne agencije, Slovenija, 2003, 2004, str. 3).

Slika 4: Domači turisti po državah, kamor so potovali v organizaciji slovenskih potovalnih agencij v letu 2003

Vir: Slovenske potovalne agencije, Slovenija, 2003, 2004, str. 2.

Z globalizacijo, razvojem in širjenjem internetnih rezervacij se večja število domačih turistov, ki si potovanje s pomočjo interneta organizirajo v tujih turističnih agencijah ali pa si zaradi dostopnosti informacij na internetu in možnosti internetne rezervacije odločijo, da ne bodo uporabljali storitev turistične agencije ter si potovanje ali počitnice organizirajo sami. Podatki o tem koliko je takih domačih turistov, ki koristijo storitve tujih turističnih agencij ni zbranih. Predvidevam pa, da je ta odstotek zaenkrat še zelo majhen.

3.5. EKONOMSKI OBSEG TURIZMA

Turizem je v Sloveniji ena izmed pomembnejših gospodarskih dejavnosti, ki se dotika vseh segmentov gospodarstva. Pri vrednotenju pomena turizma in njegovega vpliva na gospodarstvo države je zanemarljen učinek, da je turizem prisoten v večih dejavnostih gospodarstva in je ponavadi za prikazovanje deleža turizma v BDP-ju vzet samo podatek o deležu gostinstva. Za izboljšanje vrednotenja pomena turizma za gospodarstvo države so razvili metodologijo »Satelitskih računov za turizem«.

Metodologija Satelitskih računov za turizem (Tourism Satellite Accounts – TSA) je relativno nova statistična metodologija za vrednotenje turizma v gospodarstvu, ki jo priporočajo tako Svetovna turistična organizacija, OECD in Evropska Unija. Slovenija je ena izmed prvih držav, ki so pristopile k uvedbi te metodologije. Namen uvedbe omenjene metodologije je zagotoviti realen prikaz in mednarodno primerljivost statističnih podatkov o turizmu ter njegovem pomenu v narodnem gospodarstvu (Satelitski računi za turizem v Sloveniji, 2004, str. 5).

Če primerjamo statistične podatke zbrane s strani Statističnega urada Republike Slovenije in podatke zbrane po metodologiji satelitskih računov za turizem vidimo, da prihaja do velikega odmika v tem, koliko turističnih nočitev beleži slovensko turistično gospodarstvo. Po zbranih podatkih SURS-a so turisti v Sloveniji v letu 2000 opravili 6.718.998 nočitev, po metodologiji TSA pa je bilo teh nočitev za približno 3,7 milijona več in sicer 10.484.890 nočitev v letu 2000.

Tabela 6: Število nočitev tujih in domačih turistov v Sloveniji po metodologiji Statističnega urada RS in po metodologiji Satelitskih računov za turizem, glede na organizacijo potovanj v letu 2000

	Skupno število nočitev		Število nočitev tujih turistov		Število nočitev domačih turistov	
	SURS	TSA	SURS	TSA	SURS	TSA
Potovali z agencijami	1.478.834	1.478.834	1.279.940	1.279.940	198.894	198.894
Potovali individualno	5.240.164	9.006.056	2.124.157	3.191.445	3.116.007	5.814.611
Skupaj nočitve	6.718.998	10.484.890	3.404.097	4.471.385	3.314.901	6.013.505

Vir: Satelitski računi za turizem v Sloveniji, 2004, str. 76.

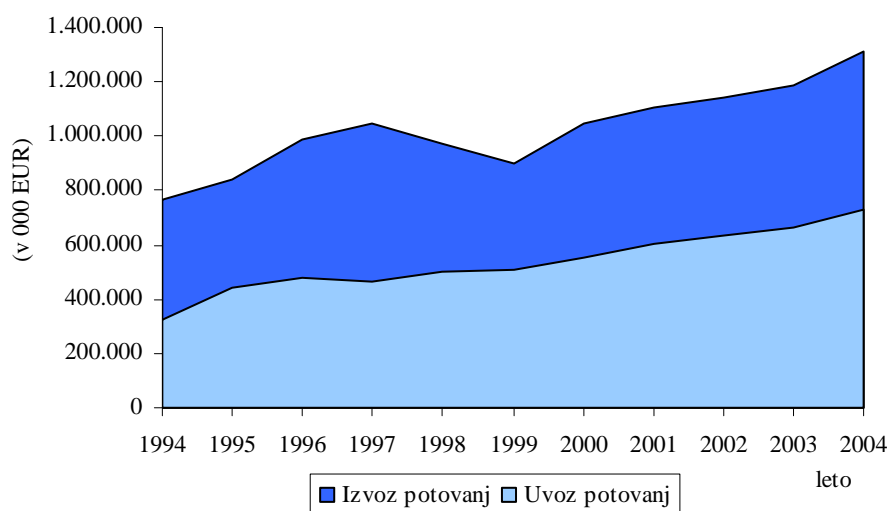
Do tako velike razlike v zajemanju turističnih prenočitev pride zaradi tega, ker uradna statistika ne zajema in ne prikazuje števila domačih in tujih turistov, ki prenočijo v lastnih počitniških hišicah in stanovanjih.

Po podatkih Satelitskih računov za turizem v Sloveniji za leto 2000 so obiskovalci - torej turisti s prenočitvami, dnevni obiskovalci in tranzitni potniki na turističnih potovanjih po Sloveniji v letu 2000 - potrošili skupaj 329.453 milijonov SIT. Potrošnja tujih obiskovalcev znaša 67,1% skupne potrošnje, domača pa 32,9% skupne turistične potrošnje, ki je bila realizirana v Sloveniji v letu 2000 (Sirše, 2005, str. 7).

Mednarodne turistične prihodke lahko proučujemo kot klasični izvoz, mednarodne turistične izdatke pa kot klasični uvoz. Omenjene kategorije so prikazane v turistični bilanci, ki je del bilance storitev v plačilni bilanci posamezne države. Turistična bilanca prikazuje vse prihodke od tujih turistov in vse odhodke, ki so posledica potovanj rezidentov v tujini, v obdobju enega leta (Mihalič, 2002, str. 16).

Razlika med prilivi in odlivi iz naslova turističnih potovanj je saldo bilance potovanj. Saldo bilance potovanj v Sloveniji je v celotnem obdobju 1994-2004 pozitiven, kar pomeni, da so rezidenti v tujini potrošili manj, kot potrošijo nerezidenti v Sloveniji. Tako izvoz kot uvoz potovanj v obdobju 1994-2004 naraščata. Rezidenti so v letu 2004 v tujini potrošili za 9,9% več v primerjavi z letom 2003 (glej Tab. 1, Priloga).

Slika 5: Izvoz in uvoz potovanj v obdobju 1994-2004

Vir: Turizem v obdobju 1994-2004, 2005; Lastni prikaz.

4. ANKETA O TURISTIČNIH POTOVANJIH DOMAČEGA PREBIVALSTVA

Statistični urad Republike Slovenije vsako leto izvaja četrletno anketo o potovanjih domačega prebivalstva, ki so jo uvedli v letu 2000. Z njo zbirajo podatke o potovanjih slovenskega prebivalstva. V anketi sprašujejo, zakaj prebivalci Slovenije potujejo, kdaj potujejo, kam, za koliko časa, kako odhajajo od doma na počitnice ali potovanja ter koliko denarja za to porabijo. Namen te ankete je tudi spoznati, zakaj nekateri prebivalci Slovenije ne odhajajo na počitnice ali potovanja. Ciljna populacija anket o potovanjih domačega prebivalstva so prebivalci Slovenije stari 15 let in več. Enota opazovanja je član izbranega gospodinjstva, ki je star 15 let ali več (ATP 2003, 2004, str. 7).

Podatke o potovanjih domačega prebivalstva zbirajo telefonsko z računalniško podprto anketo (CATI - Computer Assisted Telephone Interviewing). Anketo izvajajo četrletno, vsake tri mesece (januarja, aprila, julija in oktobra). Referenčno obdobje je četrletje pred mesecem anketiranja. Poleg podatkov za zadnje četrletje predhodnega leta, januarja zbirajo tudi nekatere podatke, ki se nanašajo na celotno preteklo leto (ATP 2003, 2004, str. 7).

Vsako četrletje v vzorec izberejo telefonske številke oz. gospodinjstva iz telefonskega imenika naročnikov ter na njihove naslove pošljejo pisma, s katerimi gospodinjstva obvestijo, da jih bo poklical anketar Statističnega urada RS, obenem pa jih seznanijo z vsebino ankete. Izmed članov gospodinjstva izberejo anketiranca po metodi »prvega rojstnega dne«. Vsa vprašanja, razen vprašanja o porabi sredstev za potovanje, se nanašajo samo na izbranega člana. Vprašanje o porabi sredstev za potovanje se nanaša na vse udeležence potovanja (ATP 2003, 2004, str. 7).

Vzročni okvir je telefonski imenik zasebnih telefonskih naročnikov v Republiki Sloveniji. Vzorec je stratificiran in sistematičen. Stratumi so definirani s statistično regijo (12 regij) in tipom naselja znotraj statističnih regij (6 tipov). V vsakem stratumu so vzorčili neodvisno. Število enot oz. telefonskih števil v posameznem stratumu je sorazmeren glede na delež oseb starih 15 let in več, ki živijo na območju posamezne statistične regije, in glede na velikost naselja. V prvem, drugem in tretjem četrletju je v vzorec izbranih 3000 telefonskih števil, v četrtem četrletju pa 6000 telefonskih števil. Letne ocene na osnovi posameznih četrletij dobijo tako, da podatke za posamezna četrletja združijo (ATP 2003, 2004, str. 9).

Podatke za posamezna četrletja objavljajo v četrletnih Statističnih informacijah. Poleg metodoloških pojasnil in komentarja objavijo tudi tabele o udeleženiosti prebivalcev na potovanjih, o turistih na zasebnih in poslovnih potovanjih, podrobnejše tabele o zasebnih in poslovnih potovanjih, o porabi na teh potovanjih in razlogih, zakaj se nekateri prebivalci ne udeležujejo zasebnih turističnih potovanj. Podatki objavljeni v anketi, ki se nanašajo na osebe in njihovo udeleženiost na turističnih potovanjih, se nanašajo na vsa poslovna potovanja in le

na daljša zasebna potovanja. Podatki, ki se nanašajo na turistična potovanja, pa zajemajo vsa zasebna (daljša in krajša) in vsa poslovna potovanja (ATP 2003, 2004, str. 9).

V anketi o potovanjih domačega prebivalstva skušajo ugotoviti naslednje sociodemografske značilnosti potujočih in nepotujočih v izbranem letu:

- spol,
- starost,
- stopnja šolske izobrazbe,
- zaposlitveni status,
- mesečni neto dohodek na člana v gospodinjstvu,
- število članov v gospodinjstvu,
- tip naselja.

Nadalje sprašujejo po naslednjih značilnostih zasebnih in poslovnih potovanj:

- glavni razlog za potovanje (op. samo za zasebna potovanja),
- glavna dejavnost med prostim časom ali počitnicami,
- glavno prevozno sredstvo na potovanju ali počitnicah,
- organizacija potovanj ali počitnic,
- glavna vrsta prenočitve na potovanju ali počitnicah,
- mesec odhoda na potovanje ali počitnice,
- število prenočitev na potovanju ali počitnicah,
- kam so potovali v Sloveniji in kam v tujino,
- povprečni dnevni izdatki na turista.

5. ANALIZA KVALITATIVNIH ZNAČILNOSTI PREBIVALCEV SLOVENIJE NA POTOVANJIH IN POČITNICAH

Z analizo kvalitativnih značilnosti prebivalcev Slovenije na potovanjih in počitnicah skušamo ugotoviti kakšne so počitniške navade prebivalcev Slovenije. Želimo spoznati, kateri so razlogi, da se prebivalci Slovenije odpravijo na počitnice ali potovanje, v katerih mesecih se na počitnice ali potovanja odpravijo, za koliko časa, kako si prebivalci Slovenije organizirajo počitnice ali potovanja in koliko denarja porabijo.

Analiza počitniških navad prebivalcev Slovenije bo temeljila na pregledu anket o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2000, 2001, 2002 in v letu 2003, ki jih četrtno izvaja Statistični urad Republike Slovenije.

V prvem delu poglavja je pregled rezultatov anket o potovanjih domačega prebivalstva in njihova analiza. Analizirala bom naslednje spremenljivke:

- sociodemografske značilnosti prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih,
- razlogi zaradi katerih se prebivalci Slovenije odpravljajo na počitnice,
- dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo prebivalci Slovenije med počitnicami,
- načini organizacije potovanj, ki se jih prebivalci Slovenije poslužujejo,
- vrsta prenočitve prebivalcev Slovenije na potovanjih,
- v katerih mesecih se prebivalci Slovenije odpravljajo na počitnice,
- kam v tujino prebivalci Slovenije potujejo,
- kam v domači državi, se prebivalci Slovenije odpravljajo na počitnice,
- povprečni dnevni izdatki prebivalcev Slovenije na poslovnih in zasebnih potovanjih,
- povprečno število prenočitev prebivalcev Slovenije na poslovnih in zasebnih potovanjih.

Nekateri prebivalci Slovenije pa se ne udeležujejo turističnih potovanj. Pogledala bom koliko prebivalcev Slovenije se v letih 2000-2003 ni odpravilo na turistično potovanje in zaradi katerih razlogov se turističnega potovanja niso udeležili.

5.1. ANALIZA REZULTATOV ANKET O POTOVANJIH DOMAČEGA PREBIVALSTVA

5.1.1. Sociodemografske značilnosti prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih

Pred analizo počitniških navad prebivalcev Slovenije nas najprej zanima, kdo so tisti, ki se udeležujejo turističnih potovanj. Pri tem nas zanimajo sociodemografske značilnosti potujočega kot so spol, starost, stopnja izobrazbe, zaposlitveni status, mesečni neto dohodek, število članov v gospodinjstvu in tip naselja v katerem ima potujoči stalno prebivališče.

Med vsemi potujočimi, ki so odšli na poslovno potovanje ali na daljše zasebno potovanje, je razmerje med moškimi in ženskami približno enako. V letu 2003 je bilo med vsemi potujočimi prebivalci Slovenije 49,6% moških in 50,4% žensk. Med tistimi, ki so se udeležili poslovnega potovanja, pa prevladujejo moški. V letu 2003 je bilo 57,4% tistih, ki so se udeležili poslovnega potovanja, moškega spola (ATP 2003, 2004, str. 26).

Med potujočimi v obdobju 2000-2003 je bilo največ tistih, ki sodijo v starostno skupino od 25-44 let. V letu 2003 jih je bilo med vsemi potujočimi kar 42,2% iz te starostne skupine. 27,5% vseh potujočih v letu 2003 sodi v starostno skupino od 45-64 let. Veliko potujočih prihaja tudi iz starostne skupine od 15-24 let. Teh je bilo v letu 2003 kar 23,3% med vsemi potujočimi.

V letu 2003 je potovalo kar 79,2 % vseh prebivalcev Slovenije starih med 15-24 leti. Delež prebivalcev Slovenije starih 65 ali več let med vsemi potujočimi je zelo majhen in je bil v letu

2003 le 7,1%, kar predstavlja 23,6% prebivalcev Slovenije starih 65 ali več let v tem letu (ATP 2003, 2004, str. 25).

Tabela 7: Udeležnost prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih po spolu in starosti v obdobju 2000-2003 (v %)

	2000	2001	2002	2003
Število potujočih	951.247	957.191	995.470	994.862
% prebivalstva Slovenije	57,2	57,5	58,8	58,7
Spol				
moški	51,0	49,9	49,4	49,6
ženske	49,0	50,1	50,6	50,4
Starost				
15 - 24	27,2	26,2	26,6	23,3
25 - 44	41,4	42,4	40,5	42,2
45 - 64	24,4	24,6	26,7	27,5
65 +	7,0	6,8	6,2	7,1

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Med vsemi potujočimi v letu 2003 je bilo 51,5% takih, ki imajo nižjo, srednjo poklicno ali strokovno izobrazbo in 22,8% tistih, ki imajo osnovno izobrazbo ali manj. Delež prebivalcev Slovenije, z visoko izobrazbo ali več, ki so v letu 2003 potovali, pa je 12,7% (ATP 2003, 2004, str. 26). V največji meri se na potovanja odpravljajo prebivalci Slovenije z visoko izobrazbo, v letu 2003 se je kar 86,4% tistih prebivalcev Slovenije, ki imajo visoko izobrazbo ali več, odpravilo na turistično potovanje. Visok delež potujočih je tudi med prebivalci z srednjo splošno izobrazbo (79,7%) in med prebivalci z višjo izobrazbo (77,6%).

Tabela 8: Udeležnost prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih po stopnji šolske izobrazbe, v obdobju 2000-2003 (v %)

Stopnja šolske izobrazbe	2000	2001	2002	2003
Osnovna izobrazba ali manj	42,7	40,8	41,9	40,8
Nižja in srednje poklicna ali strokovna izobrazba	59,4	62,6	60,3	61,8
Srednje splošna izobrazba	77,9	84,3	82,8	79,7
Višja izobrazba	82,3	83,7	80,7	77,6
Visoka izobrazba ali več	89,8	90,6	87,3	86,4

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Zaposlitveni status je še ena izmed sociodemografskih spremenljivk, ki jih je zanimivo opazovati, saj je od zaposlitvenega statusa odvisno, koliko ima prebivalec na voljo prostega časa, ki ga lahko koristi za turistična potovanja, pa tudi razpoložljivega dohodka, ki ga ima na voljo za trošenje turističnih storitev.

Medtem ko je za upokoјence značilno, da ne potujejo veliko, predvsem zaradi zdravstvenih razlogov, pa se na drugi strani dijaki in študentje v veliki večini odpravljajo na turistična potovanja. Mladinski turizem se v zadnjih letih izjemno razvija. Oblikovale so se turistične agencije, ki se ukvarjajo izključno s to vrsto turizma. Študentje imajo veliko prostega časa, prav tako pa lahko z občasnimi priložnostnimi deli veliko zaslužijo in si privoščijo počitnice.

V letu 2003 se je turističnega potovanja udeležilo kar 80,7% vseh dijakov in študentov v Republiki Sloveniji. Turističnega potovanja se vsako leto udeleži tudi velik odstotek vseh zaposlenih in samozaposlenih prebivalcev Slovenije. Samo v letu 2003 se je turističnega potovanja udeležilo 71,5% vseh zaposlenih in samozaposlenih prebivalcev Slovenije. Presenetljivo velik je tudi odstotek brezposelnih oseb, ki so se udeležile turističnega potovanja. V letu 2003 se je turističnega potovanja udeležilo kar 45,3% brezposelnih prebivalcev Slovenije. Brezposelne osebe imajo sicer dovolj prostega časa, zaradi nezaposlenosti pa jim za turistična potovanja primanjkuje denarnih sredstev, zato je tako velik odstotek potujočih brezposelnih presenetljiv.

Tabela 9: Udeleženosť prebivalcev Slovenije na turističnih potovanjih po zaposlitvenem statusu, v obdobju 2000-2003 (v %)

Zaposlitveni status	2000	2001	2002	2003
Zaposleni, samozaposleni	66,1	67,2	69,4	71,5
Upokoјenci	34,0	32,8	31,3	30,5
Dijaki ali študentje	82,3	80,4	84,7	80,7
Brezposelni	41,8	43,4	45,2	45,3
Drugo	(23,1)	(30,5)	((18,1))	(26,6)

() manj natančna ocena: $0,10 < CV < 0,15$

(()) nenatančna ocena: $0,15 < CV < 0,30$

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Mesečni neto dohodek na člana v gospodinjstvu, iz katerega prihaja prebivalec Slovenije, je še ena izmed pomembnih spremenljivk, ki vpliva na nagnjenost k potovanju. Večji kot je ta dohodek, več ima prebivalec presežnih denarnih sredstev, ki jih lahko koristi za turistična potovanja. V prvem kvartilu so najrevnejša gospodinjstva, najpremožnejši so uvrščeni v 4.kvartil.

Iz tabele 10 je razvidno, da se je v obdobju 2000-2003 povečeval delež tistih potujočih prebivalcev Slovenije, ki prihajajo in najrevnejših gospodinjstev. V letu 2000 je bilo takih med vsemi potujočimi 8,6%, v letu 2003 pa je ta delež že 14,0%. Največji delež potujočih prebivalcev Slovenije ima mesečni neto dohodek na člana v gospodinjstvu v 4. kvartilu. V letu 2003 je ta delež znašal 27,3%.

Tabela 10: Udeleženosť prebivalcev Slovenije na turističnĳh potovanjĳh glede na mesečni neto dohodek na člana v gospodĳnjstvu, v obdobju 2000-2003 (v %)

Mesečni neto dohodek na člana v gospodĳnjstvu	2000	2001	2002	2003
1.kvartil	8,6	12,9	12,1	14,0
2.kvartil	20,5	19,3	20,0	19,0
3.kvartil	24,3	20,8	20,6	19,0
4.kvartil	33,3	29,4	28,7	27,3
Ni podatkov	13,2	17,6	18,6	20,8

Vir: Ankete o potovanjĳh domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Zanimivo je pogledati tudi iz kako velikih gospodĳnjstev prihajajo tisti, ki so se v določenem letu udeležili turističnega potovanja. Med vsemi prebivalci Slovenije, ki so se v letu 2003 udeležili turističnega potovanja je bilo največ takih, ki prihajajo iz tri- ali štĳričlanskega gospodĳnjstva. Kar 61,8% potujočĳh prebivalcev Slovenije v letu 2003 je prišlo iz 3 ali 4 članskega gospodĳnjstva. Med vsemi potujočimi v obdobju 2000-2003 narašča delež turistov iz enočlanskega in dvočlanskega gospodĳnjstva.

Tabela 11: Udeleženosť prebivalcev Slovenije na turističnĳh potovanjĳh glede na število članov v gospodĳnjstvu iz katerega prihaja, v obdobju 2000-2003 (v %)

Število članov v gospodĳnjstvu	2000	2001	2002	2003
1	3,6	3,9	3,2	4,3
2	11,0	10,2	9,3	12,0
3 ali 4	62,9	63,2	63,6	61,8
5 +	22,5	22,6	23,9	21,9

Vir: Ankete o potovanjĳh domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Če pogledamo podatke o tem, iz katerega tipa naselja prihajajo tisti, ki se udeležujejo turističnĳh potovanj vidimo, da ne prihaja do velikih razlik v udeleženosťi na potovanjĳh v primeru, da prihajajo iz mesta ali iz vasi. Med vsemi potujočimi v letu 2003 je bil namreč delež tistih, ki prihajajo iz mesta 38,1%, delež tistih, ki prihajajo iz strjenega vaškega naselja pa 31,2%.

Med vsemi potujočimi je najmanjši delež tistih, ki so doma v raztresenih hišah ali hišah na samem. V letu 2003 je bil ta delež le 5,4%. Tu gre večinoma za samotne kmetĳe, kjer se stanovalci kmetĳ zaradi celotnega dela in manjšega dohodka v večinĳ ne odpravljajo na turistična potovanja.

Tabela 12: Udeleženos na turističnih potovanjih prebivalcev Slovenije po tipu naselja, kjer imajo stalno prebivališče, v letih 2002 in 2003 (v %)

Tip naselja	2002	2003
Mesto	36,6	38,1
Primestje	18,1	17,0
Manjše strnjeno naselje	8,7	8,3
Strnjeno vaško naselje	31,7	31,2
Raztresene hiše ali hiše na samem	4,9	5,4

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2003, 2004.

5.1.2. Razlogi za udeležbo na turističnih potovanjih

Turisti se odpravljajo na počitnice in potovanja zaradi različnih razlogov. Ker imajo turisti omejen čas in finančna sredstva, ki jih lahko namenijo za počitnikovanje, se na počitnice in potovanja odpravljajo z namenom, da svoj prosti čas aktivno preživijo. Razlog za začetek počitnic ali potovanja je lahko tudi obisk prijateljev ali sorodnikov, ki jih med letom nimamo časa obiskati, ali pa so le-ti preveč oddaljeni od kraja stalnega prebivališča in obisk zahteva večdnevno bivanje.

Tudi izobraževanje je lahko eden izmed razlogov za začetek potovanja v drugo državo ali pa znotraj domače države. Sklepanje poslov in krepitev poslovnih vezi, pa so razlogi, da se turist odpravi na poslovno potovanje. V letu 2003 je 84,3% turistov odšlo na potovanje zaradi preživljanja prostega časa, 15,8% pa jih je kot razlog za zasebno potovanje navedlo obisk prijateljev in sorodnikov.

Tabela 13: Glavni razlogi za udeležbo na zasebnih turističnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %)

Razlogi za udeležbo	2000	2001	2002	2003
Preživljanje prostega časa (počitnice, dopust, potovanja)	83,4	82,2	84,5	84,2
Obisk prijateljev in sorodnikov	16,3	17,3	15,3	15,8
Drugo	0,3	0,5	.	.

. zelo nenatančna ocena, vendar različna od nič: CV>0,30

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

5.1.3. Počitniške dejavnosti prebivalcev Slovenije

Sprostitev, počitek in zabava so glavne dejavnosti s katerimi se slovenski turist ukvarja na počitnicah ali potovanjih. V letu 2003 je bilo kar 76,6% zasebnih potovanj namenjeno tem

dejavnostim. Prebivalec Slovenije velik poudarek na počitnicah in potovanjih daje tudi rekreativnim dejavnostim. Počitnice niso več namenjene le počitku, saj vedno več ljudi počitnice preživlja zelo aktivno. Rekreativne dejavnosti kot glavne počitniške dejavnosti tako pridobivajo na pomenu. V letu 2003 je bila rekreacija glavna počitniška aktivnost na 13,4% vseh zasebnih potovanjih. Del potovanja v drugo državo je velikokrat namenjen tudi ogledu naravnih in kulturnih znamenitosti. Glavna tovrstna počitniška aktivnost je bila na 5,1% vseh zasebnih potovanjih v letu 2003.

Tabela 14: Počitniške aktivnosti na zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %)

Počitniške aktivnosti	2000	2001	2002	2003
Sprostitev, počitek, zabava	81,1	77,3	78,9	76,6
Rekreativne dejavnosti	10,9	12,6	11,4	13,4
Ogled naravnih in kulturnih znamenitosti	3,5	4,3	4,3	5,1
Ogled kulturnih, zabavnih, športnih prireditev	(0,9)	(0,6)	(0,7)	(1)
Sodelovanje na kulturnih, zabavnih, športnih prireditvah	-	-	(1,1)	(1)
Nakupovanje	.	.	.	((0,2))
Izobraževanje	(0,4)	(0,6)	(0,6)	(0,5)
Skrb za zdravje (bivanje v zdravilišču)	2,3	3,2	2,7	1,9
Romanje in religiozne dejavnosti	-	-	.	.
Spoznavanje dežel, ljudi	(0,6)	(1)	-	-
Drugo	((0,3))	.	((0,3))	.

() manj natančna ocena: $0,10 < CV < 0,15$

(()) nenatančna ocena: $0,15 < CV < 0,30$

- ni podatka

. zelo nenatančna ocena a različna od nič: $CV > 0,30$

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

5.1.4. Način organizacije turističnih potovanj

Turisti se pri organiziranju svojih počitnic in potovanj odločajo o tem:

- ali bodo organizacijo celotnega potovanja ali počitnic prepustili eni izmed turističnih agencij,
- ali bodo s pomočjo turistične agencije organizirali samo prevoz ali samo prenočišče,
- ali pa bodo počitnice ali potovanje organizirali brez pomoči turistične agencije.

V letu 2003 je bilo 11,8% vseh potovanj prebivalcev Slovenije organiziranih s pomočjo turističnih agencij. Slaba polovica potovanj (45,6%) organiziranih preko turističnih agencij, je bilo paketnih, kar pomeni, da je agencija organizirala tako nastanitev kot prevoz v destinacijo. Večina turistov se odloči preko agencij rezervirati samo prenočišče, za prevoz in ostale storitve pa poskrbijo turisti sami.

Tabela 15: Način organizacije zasebnih potovanj v obdobju 2000-2003 (v %)

Način organizacije	2000	2001	2002	2003
S pomočjo potovalne agencije				
Skupaj	9,9	9,2	9,9	11,8
Organizirali samo prenočišče	53,9	51,5	44,7	50,2
Organizirali samo prevoz	2,3	3,4	2,4	4,0
Potovalni paket	42,8	44,0	51,8	45,6
Ne ve
Brez pomoči potovalne agencije				
Skupaj	89,9	90,6	90,0	88,0
Prenočišče rezervirano v prenočitvenem objektu	18,3	19,2	25,4	26,4
Potovanje je organizirala druga organizacija	4,9	6,9	6,2	5,9
Brez rezervacije	76,6	73,8	68,2	67,6
Ne ve	0,2	.	0,2	.
Ne ve	0,2	.	.	.

. zelo nenatančna ocena a različna od nič: CV>0,30.

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Pri organiziranju počitnic in potovanj se turisti velikokrat odločijo, da bodo potovanje ali počitnice organizirali sami. Brez pomoči potovalnih agencij je bilo v letu 2003 organiziranih 88,0% zasebnih potovanj. V ta potovanja so vključeni tudi odhodi v lastna počitniška bivališča, zato je delež zasebnih potovanj brez predhodne rezervacije 67,6%. V obdobju 2000-2003 se je povečal delež potovanj v organizaciji turističnih agencij iz 9,9% v letu 2000 na 11,8% v letu 2003.

5.1.5. Vrsta prenočitve na turističnih potovanjih

Turisti se v destinaciji kamor potujejo lahko nastanijo v različnih turističnih objektih. Dejavniki, kot so dolžina potovanja, razpoložljivost nastanitvenih zmogljivosti v destinaciji, finančni dejavniki in drugi dejavniki vplivajo na izbiro turistične nastanitve. V letu 2003 so turisti na 18,6% zasebnih potovanjih bivali v hotelih in podobnih obratih, najpogosteje v hotelih in motelih (91,3%). Turisti se lahko nastanijo tudi v drugih nastanitvenih gostinskih obratih. V letu 2003 so turisti na 20,0% zasebnih potovanjih bivali v teh obratih, najpogosteje (48,6%) so bivali v počitniških naseljih in apartmajih, na 36,3% potovanjih pa so se odločili za bivanje v turističnih kampih. Največ turistov (59,9%) se odloči za zasebne nastanitve ali v zasebnih sobah ali stanovanjih, na turističnih kmetijah, pri sorodnikih in prijateljih ali pa v lastnem počitniškem bivališču.

Tabela 16: Vrsta prenočitve na zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %)

Vrsta prenočitve	2000	2001	2002	2003
Hoteli in podobno obrati				
Skupaj	15,9	14,0	16,8	18,6
Hotel, motel	89,4	90,9	88,4	91,3
Penzion prenočišče, gostišče	10,3	9,1	11,6	8,7
Drugi nastanitveni gostinski obrati				
Skupaj	21,8	19,6	18,8	20,0
Kamp	40,3	38,4	38,1	36,3
Počitniško naselje, apartma	44,7	47,9	48,1	48,6
Mladinsko prenočišče, hostel	8,1	8,2	3,3	5,2
Sindikalni dom			2,4	2,9
Planinska koča	6,8	5,5	8,1	7,1
Zasebne nastanitve				
Skupaj	60,8	65,0	63,4	59,9
Zasebna soba, stanovanje	10,0	14,2	16,1	17,9
Turistična kmetija	0,5	0,7	0,7	0,8
Pri sorodnikih, prijateljih	34,0	34,1	45,7	47,4
Lastno počitniško bivališče	55,5	51,0	37,5	33,9
Na plovilu	0,6	0,6	0,6	0,6
Drugo	0,9	0,7	0,5	0,8

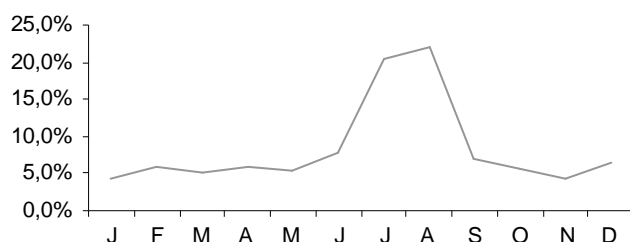
Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

5.1.6. Odhodi prebivalcev Slovenije na turistična potovanja po mesecih

Z Zakonom o delovnih razmerjih (2002, čl. 159) je določeno, da ima delavec v Sloveniji, v posameznem koledarskem letu, pravico do letnega dopusta, ki ni krajši kot 20 dni. Večji del dopusta delavci izrabijo za zasebna potovanja med poletnimi meseci (junija, julija in avgusta) in med prazniki (Novo leto, 1. maj). V času poletja se praviloma odpravljajo na daljša zasebna potovanja (minimalno 4 nočitve), v času praznikov pa na krajša zasebna potovanja (do 4 nočitve).

V letu 2003 se je 22,1% vseh zasebnih potovanj začelo avgusta, sledi julij z 20,% vseh zasebnih potovanj in junij z 7,8% vseh zasebnih potovanj. V obdobju 2000-2003 je opazen porast števila potovanj v drugem polletju, od meseca julija do decembra. V prvem polletju, od januarja do junija, pa se število potovanj manjša (glej Tab. 4, Priloga).

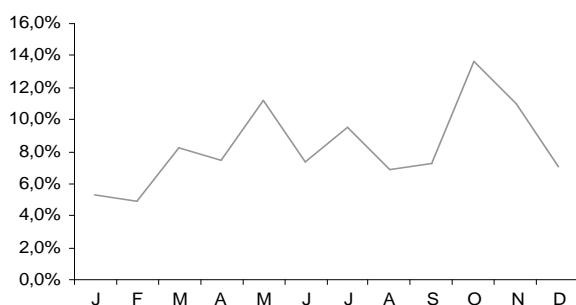
Slika 6: Zasebna potovanja po mesecih odhoda v letu 2003 (v %)

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004; Lastni prikaz.

Slika odhodov po mesecih na poslovna potovanja je povsem drugačna. Največ poslovnih potovanj se je v letu 2003 začelo v mesecu oktobru (13,6%), sledi maj, v katerem se je začelo 11,2% poslovnih potovanj v tem letu, in november z 11,0 % poslovnih potovanj (glej Tab. 5, Priloga).

Slika 7: Poslovna potovanja po mesecih odhoda v letu 2003 (v %)

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004; Lastni prikaz.

5.1.7. Potovanja prebivalcev Slovenije v tujino

Na zasebna in poslovna potovanja v tujino se prebivalci Slovenije največkrat odpravijo v evropske države. V letu 2003 je bilo kar 97,7% vseh zasebnih potovanj v tujino, v Evropo. 84,3% zasebnim potovanjem so bile destinacije države Južne Evrope, od tega je kar 67,5% zasebnih potovanj na Hrvaško. V obdobju zadnjih 5 let se povečuje število daljših zasebnih potovanj izven meja Evrope, predvsem v Azijo. Povečano število zasebnih potovanj na druge kontinente je posledica boljše, raznolike turistične ponudbe in konkurenčnih cen.

Tabela 17: Turistična potovanja v tujino v letu 2003 (v %)

Destinacija	Vsa zasebna potovanja	Daljša zasebna potovanja	Krajša zasebna potovanja	Poslovna potovanja
Svet - skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0
Evropa	97,7	96,4	100,0	95,6
Severna Amerika	((0,5))	((0,7))	-	((1,8))
Drugi kontinenti	(1,7)	(2,7)	-	((2,5))
Srednja/Vzhodna Evropa	2,6	(2,4)	(3,1)	9,7
Severna Evropa	(1,0)	(1,4)	.	(4,3)
Južna Evropa	84,3	84,1	84,6	39,8
Zahodna Evropa	9,3	7,8	11,9	41,1
Vzhodna Mediteranska Evropa	((0,5))	((0,8))	-	.

() manj natančna ocena: $0,10 < CV < 0,15$

(()) nenatančna ocena: $0,15 < CV < 0,30$

- ni podatka

. zelo nenatančna ocena a različna od nič: $CV > 0,30$

Vir: Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2003, str. 54.

Na poslovna potovanja se prebivalci Slovenije odpravljajo v države Zahodne in Južne Evrope, ki so naše najpomembnejše trgovinske partnerice. Kar 21,4% poslovnih potovanj v letu 2003 je bilo v Nemčijo, sledi Hrvaška z 14,0% in Italija z 13,1% (ATP 2003, 2004, str. 54).

5.1.8. Potovanja prebivalcev Slovenije po Sloveniji

V letu 2003 je bil delež prihodov domačih turistov med vsemi prihodi le 38,9%. V letu 1995 pa je bil ta delež 53,6%. Število domačih gostov se je v zadnjem desetletju najbolj povečalo v zdraviliških krajih, v katerih je bilo v letu 2003 v primerjavi z letom 1995 23,4% več prihodov domačih turistov.

Najbolj turistično privlačna regija za domače turiste je Obalno-kraška regija, kamor se odpravi na zasebno potovanje 26% domačih turistov. Po priljubljenosti sledi Gorenjska regija z 14,3% zasebnih potovanj in Savinjska regija z 11,9% zasebnih potovanj. V obalno-kraško in gorenjsko regijo se domači turisti odpravijo tako na krajša kot na daljša zasebna potovanja. V goriško regijo pa se domači turisti odpravijo predvsem na krajša zasebna potovanja.

Tabela 18: Zasebna potovanja v Sloveniji po regijah v letu 2003 (v %)

Destinacija	Vsa zasebna potovanja	Krajša zasebna potovanja	Daljša zasebna potovanja
Skupaj	100,0	100,0	100,0
Obalno-kraška	26,0	21,6	36,8
Gorenjska	14,3	14,6	13,4
Savinjska	11,9	10,8	14,6
Goriška	10,0	12,3	4,2
Osrednjeslovenska	7,9	9,9	3,1
Dolenjska	7,2	6,8	8,3
Pomurska	6,9	6,0	9,0
Podravska	6,7	7,5	4,7
Spodnje-posavska	4,7	5,0	4,2
Koroška	2,9	3,8	.
Notranjsko-kraška	1,1	1,3	.
Zasavska	.	.	.

. zelo nenatančna ocena a različna od nič: CV>0,30.

Vir: Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2003, str. 56.

5.1.9. Povprečni dnevni izdatki na turističnih potovanjih

Turistično potrošnje lahko razdelimo v tri skupine glede na to ali je do izdatkov prišlo pred potovanjem, med potovanjem ali po potovanju. Pred potovanjem imajo turisti lahko izdatke s pripravami na potovanje (nova športna ali potovalna oprema, zavarovanja, itd.). Izdatki, ki nastanejo med potovanjem so povezani z bivanjem v turistični destinaciji in sicer so to izdatki za nastanitev, hrano in pijačo, transport, rekreacijo, kulturo in športne aktivnosti, nakupovanje in drugo. Veliko teh izdatkov lahko nastane tudi že pred potovanjem, saj morajo turisti, ki se odpravljajo na potovanje v organizaciji turistične agencije, nastanitev in prevoz do destinacije plačati že pred odhodom. Prav tako pride do turističnih izdatkov po končanem potovanju, ko se že vrnemo domov (razvijanje potovalnih fotografij) (Planina, Mihalič, 2002, str. 223). Slovenska turistična statistika beleži in kvantificira turistične izdatke med potovanjem.

Zasebno potovanje

Domači turist je za zasebno potovanje po Sloveniji v letu 2003 v povprečju porabil 5.400,00 SIT na dan. V povprečju je potovanje po Sloveniji v istem letu trajalo 3,4 noči, torej je v povprečju eno potovanje domačega turista stalo 18.360,00 SIT. Zasebno potovanje v tujini, kjer je turist leta 2003 v povprečju prenočil 6,7-krat, je turista stalo 55.724,00 SIT, oziroma 8.317,00 SIT na dan. Povprečni dnevni izdatki na zasebnem potovanju v Sloveniji so se v obdobju 2000-2003 povečali za 32%. Povprečni dnevni izdatki na zasebnem potovanju v tujini pa so se v istem obdobju povečali za 37,5%.

Tabela 19: Povprečni dnevni izdatki na turista na zasebnem potovanju v obdobju 2000-2003

	2000	2001	2002	2003
Slovenija	4.090,00 SIT	4.348,00 SIT	4.719,00 SIT	5.400,00 SIT
Tujina	6.048,00 SIT	6.084,00 SIT	7.206,00 SIT	8.317,00 SIT

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Moški prebivalci Slovenije so imeli v povprečju na vseh zasebnih potovanjih v letu 2003 za 1064,00 SIT več izdatkov na dan kot prebivalke Slovenije. Pri primerjavi povprečnih dnevni izdatkov različnih starostnih skupin vidimo, da največ potrošijo prebivalci, ki sodijo v starostno skupino od 25-44 let. V letu 2003 so imeli na zasebnih potovanjih 7.822,00 SIT povprečnih dnevni izdatkov. Najmanj pa zapravijo prebivalci Slovenije stari 65 let ali več, ki so v letu 2003 v povprečju na dan potrošili 6.082,00 SIT. Povprečna dnevna potrošnja se zelo razlikuje pri tistih, ki so si potovanje organizirali s pomočjo turistične agencije in tistih, ki so si potovanje organizirali sami. Povprečna dnevna potrošnja turistov, ki so si potovanje organizirali brez pomoči turistične agencije je bila v letu 2003 6.321,00 SIT na dan na daljših zasebnih potovanjih. Turisti, ki so pomoč pri organizaciji potovanja ali počitnic poiskali pri turistični agenciji, pa so v istem letu na dan v povprečju potrošili za 114% več in sicer 13.527,00 SIT na dan (glej Tab. 8 v Prilogi).

Poslovno potovanje

Povprečni dnevni izdatki na turista na poslovnem potovanju po Sloveniji so bili v letu 2003 18.729,00 SIT. V povprečju je poslovno potovanje po Sloveniji v letu 2003 trajalo 2,1 noči. Domači turist je v povprečju torej za eno poslovno potovanje po Sloveniji porabil 39.331,00 SIT. Na poslovnem potovanju v tujino, ki je v letu 2003 trajalo v povprečju 4 dni, je turist v povprečju porabil 34.424,00 SIT, torej ga je v povprečju eno poslovno potovanje v tujino stalo 137.696,00 SIT. Kljub krajšemu poslovnemu potovanju v letu 2003 v primerjavi z letom 2000, so povprečni stroški za poslovno potovanje v letu 2003 kar za 38,2% večji kot v letu 2000.

Tabela 20: Povprečni dnevni izdatki na turista na poslovnem potovanju v obdobju 2000-2003

	2000	2001	2002	2003
Slovenija	12.374,00 SIT	14.657,00 SIT	17.256,00 SIT	18.729,00 SIT
Tujina	29.350,00 SIT	30.968,00 SIT	29.525,00 SIT	34.424,00 SIT

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

5.1.10. Povprečno število prenočitev na turističnih potovanjih

Trajanje potovanja se meri v številu prenočitev. Po številu prenočitev delimo zasebna potovanja na daljša in krajša potovanja. Na krajših potovanjih je turist prenočil od enkrat do trikrat, na daljših potovanjih pa najmanj štirikrat (ATP 2003, 2004, str. 8). Koliko noči bo turist preživel v izbrani destinaciji je odvisno od številnih dejavnikov. Nekateri izmed dejavnikov, ki vplivajo na dolžino potovanja so razpoložljivost prostega časa, oddaljenost destinacije od kraja stalnega bivanja, razpoložljivost finančnih sredstev, ipd.

Zasebno potovanje

Povprečno število prenočitev na zasebnih potovanjih se je v obdobju 2000-2003 povečalo iz 4,4 prenočitve v letu 2000 na 5,2 prenočitve v letu 2003. Večje povprečno število prenočitev je posledica daljšega bivanja na daljših zasebnih potovanjih. V letu 2000 so prebivalci Slovenije v povprečju opravili 8,3 prenočitev na daljših zasebnih potovanjih, v letu 2003 pa se je povprečno število prenočitev dvignilo na 8,8 prenočitev.

Tabela 21: Povprečno število prenočitev na zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (število noči)

Potovanja	2000	2001	2002	2003
Vsa zasebna potovanja				
Slovenija	2,9	3,1	3,2	3,4
Tujina	6,3	6,7	6,5	6,7
Skupaj	4,4	4,9	5,0	5,2
Daljša zasebna potovanja				
Slovenija	6,5	7,2	8,4	7,2
Tujina	9,3	9,8	9,2	9,4
Skupaj	8,3	9,0	8,7	8,8
Krajša zasebna potovanja				
Slovenija	1,8	1,8	1,9	1,9
Tujina	2,0	2,1	2,1	2,1
Skupaj	1,9	1,9	1,9	1,9

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Poslovno potovanje

Povprečno število prenočitev na poslovnih potovanjih je v povprečju manjše kot na zasebnih potovanjih, saj je poslovno potovanje namenjeno krepitvi poslovnih vezi in vzpostavljanju novih poslov in ni namenjeno preživljanju prostega časa. V obdobju 2000-2003 se je povprečno število prenočitev na poslovnih potovanjih po Sloveniji zmanjšalo iz 2,3 dni v letu 2000 na 2,1 dni v letu 2003. Na drugi strani pa se je v povprečju poslovno potovanje v tujini podaljšalo in je v letu 2003 trajalo 4 nočitve.

Tabela 22: Povprečno število prenočitev na poslovnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (število noči)

	2000	2001	2002	2003
Slovenija	2,3	2,1	2,0	2,1
Tujina	3,4	3,4	4,2	4,0
Skupaj	3,0	3,0	3,5	3,4

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

5.1.11. Razlogi za neudeležbo na turističnih potovanjih

Po podatkih ankete o turističnih potovanjih domačega prebivalstva se v letu 2003 41,3% prebivalcev Slovenije starih 15 let in več ni udeležilo turističnega potovanja. Razlogi za neudeležbo na turističnih potovanjih so lahko:

- finančni razlogi,
- odsotnost potrebe po zapustitvi domačega prebivališča,
- pomanjkanje prostega časa,
- zdravstveni razlogi,
- odhod v lastno počitniško bivališče ali na enodnevne izlete,
- drugi razlogi.

V letu 2003 je 39,1% tistih prebivalcev Slovenije, ki se niso udeležili turističnega potovanja navedlo za razlog finančne razloge. Kot eden izmed pogostih razlogov za neudeležbo na turističnih potovanjih je tudi pomanjkanje prostega časa, kar je kot razlog navedlo 23,3% nepotujočih prebivalcev Slovenije v letu 2003. Sledijo zdravstveni razlogi, ki so zadržali doma 16,9% nepotujočih prebivalcev Slovenije v letu 2003. 12,6% prebivalcev, ki se v letu 2003 niso udeležili turističnega potovanja, pa je kot razlog navedlo odsotnost potrebe po potovanju.

Tabela 23: Razlogi za neudeležbo na daljših zasebnih potovanjih v obdobju 2000-2003 (v %)

Razlogi za neudeležbo	2000	2001	2002	2003
Finančni razlogi	41,2	35,50	40,5	39,1
Pomanjkanje prostega časa	25,1	25,4	22,0	23,3
Zdravstveni razlogi	16,8	19,2	15,5	16,9
Odsotnost potrebe po potovanju	12,5	17,5	15,0	12,6
Odhajanje v počitniško bivališče ali na enodnevne izlete	.	-	(3,6)	(3,8)
Drugi razlogi	(3,8)	(2,4)	(3,3)	(4,3)

() manj natančna ocena: $0,10 < CV > 0,15$

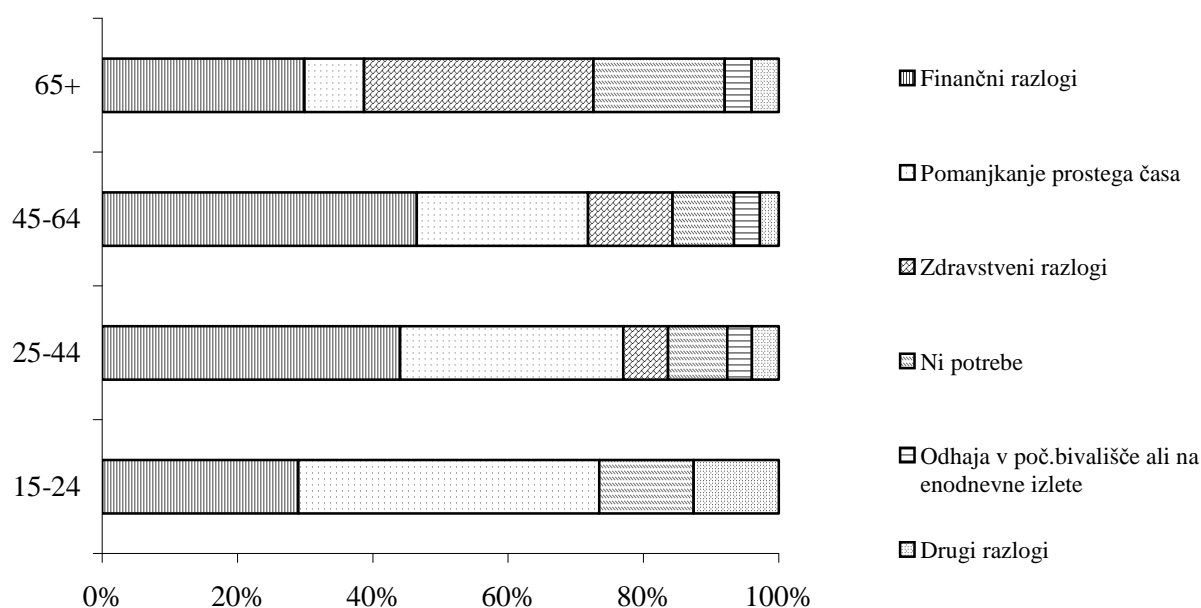
- ni podatka

. zelo nenatančna ocena, a različna od nič: $CV > 0,30$

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Različne starostne skupine navajajo različne razloge za neudeležbo na potovanjih.. V starostni skupini od 15-24 je bila največja ovira pomanjkanje prostega časa. V starostnih skupinah od 25-44 let in 45-64 let je glavni razlog za neudeležbo na potovanjih pomanjkanje finančnih sredstev. V starostni skupini 65 let ali več pa so predvsem zdravstveni razlogi tisti, ki zadržijo prebivalce doma.

Slika 8: Razlogi, zaradi katerih prebivalci Slovenije niso odpotovali na daljša zasebna potovanja, po starostnih skupinah v letu 2003

Vir: Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2003, 2004, str. 66; Lastni prikaz.

5.2. NEKATERE GLAVNE POČITNIŠKE NAVADE PREBIVALCEV SLOVENIJE

Po pregledu in analizi rezultatov anket o potovanjih domačega prebivalstva v obdobju 2000-2003 lahko izluščimo določene značilnosti potujočih prebivalcev Slovenije oziroma pogledamo kakšne so počitniške navade prebivalcev Slovenije. Počitniške navade se razlikujejo tudi med prebivalci iste države. Kako se bo turist lotil organizacije in kako preživel svoje počitnice ali potovanje, je odvisno od večjega števila dejavnikov. Počitniške navade se razlikujejo na primer v primeru, ali gre za turista v visokim dohodkom ali pa za turista z nižjim dohodkom, razlikujejo se tudi pri starejših in mlajših turistih. Nekatere počitniške navade pa so skupne vsem prebivalcem Slovenije.

Slovenci smo narod, ki veliko potuje, saj se vsako leto turističnega potovanja udeleži več kot polovica prebivalcev Slovenije. V letu 2003 se je turističnega potovanja udeležilo 58,7%

slovenskega prebivalstva oziroma 994.862 prebivalcev Slovenije starih 15 let ali več. Pričakovati je, da se bo število prebivalcev, ki se bodo letno vsaj enkrat odpravili na turistično potovanje v naslednjih letih povečevalo.

Kot je omenjeno med pregledom rezultatov anket, se prebivalci Slovenije na zasebna potovanja odpravljajo največkrat v poletnih mesecih. Najbolj priljubljena meseca za pričetek zasebnih potovanj sta meseca julij in avgust. Na poslovna potovanja pa se v največji meri odpravljajo meseca maja, oktobra in novembra.

Skozi pregled in analizo rezultatov anket o potovanjih slovenskega prebivalstva smo ugotovili, da se prebivalci Slovenije na počitnice in potovanja odpravljajo predvsem z razlogom preživljanja prostega časa. V letu 2003 je bil na 84,2% zasebnih potovanj glavni razlog preživljanje prostega časa (počitnic, dopusta, potovanja). Na potovanjih, na katerih je glavni razlog preživljanje prostega časa, se turisti ukvarjajo z različnim počitniškimi aktivnostmi. Na kar 76,6% zasebnih potovanjih v letu 2003 je bila glavna počitniška aktivnost prebivalcev Slovenije sprostitev, počitek in zabava. V obdobju 2000-2003 narašča priljubljenost rekreativnih dejavnosti na zasebnih potovanjih.

Prebivalci Slovenije se večinoma odločajo za organizacijo potovanja brez pomoči turistične agencije. Kar 88% zasebnih potovanj v letu 2003 so si prebivalci Slovenije organizirali sami ter pri tem na 67,6% zasebnih potovanj odšli brez predhodne rezervacije. Med 11,8% zasebnih potovanj, ki so jih prebivalci Slovenije organizirali s pomočjo turističnih agencij, je bilo 45,6% zasebnih potovanj paketnih (organizacija prevoza in prenočišča).

Pri odločitvi o nastanitvi v destinaciji se prebivalci Slovenije največkrat odločijo za zasebne nastanitve, kot so zasebna soba ali stanovanje ter turistična kmetija. Med zasebne nastanitve štejemo tudi nastanitev pri sorodnikih in prijateljih ter nastanitev v lastnem počitniškem prebivališču. Skoraj 60% prenočitev na zasebnih potovanjih v letu 2003 je bilo v zasebnih nastanitvah. Od tega je bilo v letu 2003 največ nastanitev (47,4%) pri sorodnikih in prijateljih. V obdobju 2000-2003 je opazen upad števila prenočitev v zasebnih nastanitvah in povečano število prenočitev v hotelih in podobnih obratih. V letu 2000 je bilo 15,9% prenočitev v omenjenih obratih, v letu 2003 pa je bilo v hotelih in podobnih obratih narejenih že 18,6% vseh prenočitev na zasebnih potovanjih.

Najbolj priljubljena turistična destinacija prebivalcev Slovenije so evropske države. Značilnost prebivalcev Slovenije je, da se v velikem številu odpravljajo na potovanja na obalo Jadranskega morja, v sosednjo Hrvaško. Vendar se število zasebnih potovanj slovenskih prebivalcev na Hrvaško zmanjšuje. V letu 2001 je bila Hrvaška končna destinacija na 72,8% zasebnih potovanjih, v letu 2003 pa le še na 67,5% zasebnih potovanjih. Manjši delež zasebnih potovanj na Hrvaško pojasnjujemo s povečanjem števila zasebnih potovanj v druge evropske države, pa tudi na ostale kontinente. Zasebna potovanja prebivalcev Slovenije po domači državi so koncentrirana na Obalno-kraško regijo, ki je v letu 2003 zabeležila 26,0%

zasebnih potovanj. Po priljubljenosti tako za krajša kot za daljša zasebna potovanja sledijo Gorenjska (14,3) in Savinjska regija (11,9%).

Domači turist je za zasebno potovanje po Sloveniji v letu 2003 v povprečju porabil 5.400,00 SIT na dan, na zasebnem potovanju po tujini pa 8.317,00 SIT na dan. Moški prebivalci Slovenije so imeli v povprečju na vseh zasebnih potovanjih v letu več izdatkov na dan kot prebivalke Slovenije. Pri primerjavi povprečnih dnevniških izdatkov različnih starostnih skupin vidimo, da največ potrošijo prebivalci, ki sodijo v starostno skupino od 25-44 let, najmanj pa zapravijo prebivalci Slovenije stari 65 let ali več. Povprečna dnevna potrošnja se zelo razlikuje pri tistih, ki so si potovanje organizirali s pomočjo turistične agencije, in tistih, ki so si potovanje organizirali sami. Povprečna dnevna potrošnja na poslovnih potovanjih po Sloveniji je bila v letu 2003 18.729,00 SIT. Na poslovnem potovanju v tujini pa 34.424,00 SIT. Tako velika razlika v potrošnji na poslovnih potovanjih in zasebnih potovanjih pojasnjujemo s tem, da so poslovna potovanja ponavadi krajša kot zasebna potovanja in zato je povprečna dnevna potrošnja višja. Na poslovnih potovanjih se prebivalci Slovenije odločajo predvsem za nastanitve v hotelih in podobnih obratih, kar je tudi eden izmed razlogov za višjo dnevno potrošnjo.

V letu 2003 je bilo za prebivalce Slovenije značilno, da je daljše zasebno potovanje v povprečju trajalo 8,8 noči. Od tega so potovanja po tujini obsegala v povprečju 9,4 noči, potovanja po domači državi pa 7,2 noči. Krajša zasebna potovanja so v povprečju trajala okoli 2 dni, tako v Sloveniji kot v tujini. Poslovna potovanja so v letu 2003 v povprečju trajala 3,4 noči. Poslovno potovanje v tujino je bilo v povprečju za 1,9 dneva daljše kot v Sloveniji.

Z analizo počitniških navad prebivalcev Slovenije si turistični delavci lahko pomagajo, tako da oblikujejo tako turistično ponudbo, ki se čimbolj prilagaja počitniškim navadam turistov. Pri tem je pomemben podatek tudi to, koliko časa v povprečju preživijo prebivalci v destinaciji, saj tako lahko oblikujejo primerno dolge potovalne pakete.

6. PRIMERJAVA POČITNIŠKIH NAVAD PREBIVALCEV SLOVENIJE Z NEKATERIMI EVROPSKIMI NARODI

6.1. MEDNARODNA PRIMERLJIVOST TURISTIČNIH PODATKOV

Ko zbiramo podatke o določenem turističnem pojavu, na primer o povprečni dolžini bivanja na zasebnem potovanjih slovenskega turista v določenem obdobju, nam dobljeno število ne pove ali je bila povprečna dolžina bivanja na turističnem potovanju relativno dolga ali kratka. Da dobimo določeno predstavo o tem, ali prebivalci Slovenije na turističnih potovanjih preživijo veliko ali malo časa, moramo podatke primerjati s podatki drugih primerljivih držav.

Mednarodna primerljivost podatkov je lahko zapleten proces, kajti metodologija zbiranja turističnih podatkov se velikokrat med državami razlikuje. Velikokrat je potrebno pred primerjanjem podatkov dodatno obdelovati zbrane turistične podatke, da je primerjava sploh smiselna. Svetovna turistična organizacija je razvila metodologijo Satelitskih računov za turizem, katere namen je zagotoviti realen prikaz in mednarodno primerljivost statističnih podatkov o turizmu.

Veliko držav ne izvaja anket o potovanjih domačega prebivalstva, večina tistih, ki omenjene ankete izvajajo, pa javno ne objavljajo rezultatov teh anket. Z javno objavo zbranih podatkov si lahko turistični delavci pomagajo tako, da ponudbo slovenskim potrošnikom prilagodijo čimbolj po meri njihovih počitniških navad. Slovenija je ena izmed redkih držav, ki ankete o potovanjih domačega prebivalstva javno objavlja, ne samo na letni ravni ampak tudi za vsako četrletje posebej.

Na ravni Evropske unije so bile o potovanjih evropskega prebivalstva javno objavljene dve raziskavi in sicer v letu 1997 »Facts and Figures on The Europeans on Holidays« in v letu 2002 objavljena raziskava »How Europeans go on Holiday«. Raziskave so narejene na podlagi podatkov takrat še 15 držav članic Evropske unije.

Primerjava počitniških navad prebivalcev Slovenije z ostalim državami bo narejena na osnovi podatkov iz omenjenih raziskav navad prebivalcev Evropske unije in anket o potovanjih slovenskega prebivalstva. Pri tem je treba opozoriti na to, da gre za primerjavo značilnosti prebivalcev različnih držav samo na daljših zasebnih potovanjih, ki vključujejo 4 ali več nočitve. Razlika v metodologiji slovenskih anket o potovanjih domačega prebivalstva in omenjenih raziskav o potovanjih evropskega prebivalstva je, da slovenska statistika v anketo vključuje vse prebivalce Slovenije stare 15 let ali več, medtem ko raziskavi o potovanjih evropskega prebivalstva vključujeta vse prebivalce stare 14 let ali več. Pri primerjavi predvidevam, da zaradi omenjene razlike, ne prihaja do velikih odstopanj v podatkih. V raziskavi »How Europeans go on Holiday«, nekateri statistični podatki za nekatere države niso zbrani za leto 2000, ampak za predhodna leta, vendar predvidevamo, da med leti ne prihaja do ključnih razlik, ki bi lahko onemogočale primerjavo.

6.2. PRIMERJAVA POČITNIŠKIH NAVAD PREBIVALCEV SLOVENIJE S POČITNIŠKIMI NAVADAMI NEKATERIH EVROPSKIH NARODOV

Odstotek prebivalcev, ki se udeležijo v določenem obdobju turističnega potovanja, je različen med državami. Prebivalci nekaterih držav imajo večjo nagnjenost k potovanju v nasprotju z prebivalci drugih držav, ki imajo zelo nizko nagnjenost k potovanju. Do razlik med državami v nagnjenosti k potovanju prihaja predvsem zaradi kulturnih razlik, zaradi razlik v kupni moči, pa tudi zaradi podnebja v domači državi. Turistični tokovi potekajo iz severa proti jugu,

iz bolj razvitih držav v manj razvite države, iz območja nižjih temperatur, v območja kjer skozi vse leto prevladujejo višje temperature.

Anketa je pokazala, da je bil v letu 1997 v povprečju na potovanju vsak drugi Evropejec (53%). Vendar prebivalci evropskih držav ne potujejo enako intenzivno. Največjo nagnjenost k potovanju imajo države na severu Evrope, predvsem Skandinavske države, medtem ko prebivalci južnih držav Evrope nimajo velike nagnjenosti k potovanju.

Prebivalci Nemčije veljajo za narod, ki veliko potuje in se v primerjavi z drugimi evropskimi državami v največji meri udeležuje turističnih potovanj. V letu 2000 se je turističnih potovanj udeležilo kar 76,9% prebivalcev Nemčije. Po intenzivnosti potovanj sledijo prebivalci Nizozemske, saj se jih je v letu 2000 kar 67,8% udeležilo daljšega zasebnega turističnega potovanja.

Tabela 24: Delež prebivalstva evropskih držav, ki so se v letu 2000 udeležili turističnega potovanja (v %)

Države	Delež prebivalstva, ki potuje
Nemčija	76,9
Nizozemska	67,9
Švedska	61,8 ³
Luksemburg	61,1 ¹
Velika Britanija	60,9 ²
Danska	59,3
Slovenija	56,0
Grčija	56,0 ³
Avstrija	54,0
Finska	51,9
Italija	46,3
Belgija	40,2 ²
Španija	37,3
Portugalska	31,2

¹ Podatki za leto 2001

² Podatki za leto 1999

³ Podatki za leto 1997

Vir: How Europeans go on Holiday, 2002, str. 2.

Medtem, ko je za dežele Severne Evrope značilno, da se njihovi prebivalci pogosto in velikem številu odpravljajo na turistična potovanja, pa to ne drži za prebivalce držav Južne Evrope. V letu 2000 se je turističnega potovanja udeležilo le 31,2% prebivalcev Portugalske in 37,3% prebivalcev Španije. Slovenija je v primerjavi z drugimi evropskimi državami po intenzivnosti potovanj nekje na sredini. V letu 2000 se je daljšega zasebnega potovanja udeležilo 56% slovenskega prebivalstva ali 928.685 prebivalcev Slovenije.

Razlika med počitniškimi navadami prebivalcev različnih držav je tudi v tem, da se nekateri raje odpravljajo na potovanja po domači državi, drugi pa v tujino. Prebivalci Luksemburga se odpravljajo skoraj izključno na potovanja v tujino (99,6%). Za države Južne Evrope, ki imajo manjšo nagnjenost k potovanju v primerjavi z drugimi državami, pa je značilno, da se njihovi prebivalci večinoma odpravljajo na daljša zasebna potovanja po lastni državi.

Po deležu potovanj po domači državi med vsemi daljšimi zasebnimi potovanji izstopajo Portugalska, Španija in Grčija. Slednja ima največji delež daljših zasebnih potovanj po domači državi in sicer je bilo v letu 2000 kar 95,5% daljših zasebnih potovanj prebivalcev Grčije narejenih po domači državi. Slovenija sodi med tiste države, v katerih se prebivalci v večji meri odpravljajo na daljša zasebna potovanja v tujino, saj je bilo po domači državi v letu 2000 narejenih samo 34,5% vseh daljših zasebnih potovanj.

Tabela 25: Deleži daljših zasebnih potovanj v tujino in po domači državi (v %) v letu 2000

Države	Potovanja v domači državi	Potovanja v tujino
Nemčija	34,0	66,0
Nizozemska	37,0	63,0
Švedska ³	69,9	30,1
Luksemburg	0,4	99,6
Velika Britanija ¹	55,0	45,0
Danska	30,9	69,1
Slovenija	34,5	65,5
Grčija ²	95,5	4,5
Avstrija	31,8	68,2
Finska	71,4	28,6
Italija	77,2	22,8
Belgija	17,9	82,1
Španija	89,7	10,3
Portugalska	82,0	18,0

¹ Podatki za leto 1999

² Podatki za leto 1998

³ Podatki za leto 1997

Vir: How Europeans go on Holiday, 2002, str. 2.

Med prebivalci Evropske unije sta za začetek počitnic najbolj priljubljena meseca julij in avgust. Vendar se tudi priljubljenost mesecev za odhode na počitnice razlikuje med različnimi narodi. Prebivalci Grčije so v letu 2000 kar 62,2% potovanj začeli v mesecu juliju in avgustu. Po deležu potovanj v juliju in avgustu sledijo prebivalci Italije z 54,9% in prebivalci Portugalske z 47,7%. Prebivalci Nemčije so julija in avgusta leta 2000 začeli le 29,2% potovanj. Nizko stopnjo začetka potovanj v omenjenih mesecih imajo prebivalci Nemčije zato, ker potujejo veliko tudi v ostalih mesecih leta in imajo takrat višjo stopnjo odhodov na počitnice in potovanja kot prebivalci drugih držav.

V letu 2000 sta bila tudi med prebivalci Slovenije najbolj priljubljena meseca za odhod na počitnice julij in avgust in sicer se je v teh dveh mesecih začelo 36,9% potovanj. Tudi prebivalci Slovenije sodijo med tiste narode, ki hodijo na potovanja čez vse leto. V letu 2000 je po deležu odhoda na potovanja izstopal mesec februar (8,1%) in mesec maj (8,9%).

Počitniške navade prebivalcev različnih držav se razlikujejo tudi po povprečnem številu prenočitev na daljših zasebnih potovanjih. Kar 76,1% potovanj prebivalcev Finske v letu 2000 je v povprečju na potovanju bivalo med 4 – 7 noči. V nasprotju z Nemčijo, katere prebivalci so v letu 2000 na kar 42,7% daljših zasebnih potovanj bivali med 8-14 noči. Prebivalci Slovenije so na 42,3% daljših zasebnih potovanjih v letu 2000 prenočili med 4-7 nočmi, velik delež (36,2%) daljših zasebnih potovanj prebivalcev Slovenije v letu 2000, pa je trajalo od 8-14 noči.

Tabela 26: Povprečna dolžina trajanja turističnega potovanja (v % potovanj)

Države	Povprečna dolžina trajanja potovanja	
	4 - 7 noči	8 - 14 noči
Finska	76,1	17,2
Švedska ³	70,6	21,1
Danska	64,0	25,6
Velika Britanija ¹	60,8	31,2
Avstrija	56,2	31,2
Italija	49,6	28,5
Španija	48,3	25,9
Luksemburg	48,2	33,3
Portugalska	47,6	31,1
Nizozemska	44,4	30,5
Slovenija	42,3	36,2
Grčija ²	44,2	26,8
Belgija	41,5	36,0
Nemčija	41,1	42,7

¹ Podatki za leto 1999

² Podatki za leto 1998

³ Podatki za leto 1997

Vir: How Europeans go on Holiday, 2002, str. 4.

Večina prebivalcev evropskih držav, ki se odpravljajo na daljša zasebna potovanja, uporabijo za transportno sredstvo lastno ali najeto osebno vozilo. Največji delež daljših zasebnih potovanj z osebnim vozilom ima Slovenija. V letu 2000 so prebivalci Slovenije na 79,0% daljših zasebnih potovanj odšli z osebnim vozilom.

V primerjavi z ostalimi evropskimi državami ima Slovenija zelo majhen delež potovanj z letalom. Le 9% potovanj je bilo v letu 2000 narejenih z letalom. Luksemburg, Velika Britanija in Danska pa sodijo med tiste države, katerih prebivalci se na potovanja in počitnice večinoma odpravljajo z letalom. Prebivalci Luksemburga so v letu 2000 na 40,0% daljših zasebnih potovanj odpotovali z letalom.

Največ potovanj z ladjo ali drugim vodnim prometnim sredstvom ima Grčija. Prebivalci Grčije so se v letu 2000 na 23,1% daljših zasebnih potovanj odpravili z ladjo ali drugim vodnim prometnim sredstvom. Prebivalci Finske so se v letu 2000 na 11,1% potovanj odpravili za vlakom, prav tako pa se je na potovanje z vlakom odpravilo tudi 10,5% prebivalcev Italije.

Tabela 27: Uporaba prevoznih sredstev na zasebnih potovanjih (v %)

Države	avto	letalo	vlak	avtobus	ladja ali drugo vodno prometno sredstvo
Nemčija	50,3	31,7	7,0	9,8	-
Nizozemska	65,9	22,8	3,4	6,4	1,4
Švedska ³	61,1	22,2	7,6	6,5	2,4
Luksemburg	46,3	40,0	5,1	6,1	0,9
Velika Britanija ¹	48,1	37,7	4,7	7,6	1,6
Danska	45,0	35,7	5,6	10,3	3,2
Slovenija	79,0	9,0	3,3	5,6	1,3
Grčija ²	56,9	6,8	1,3	11,7	23,1
Avstrija	50,1	32,8	5,4	9,9	0,4
Finska	53,5	23,9	11,1	5,6	5,2
Italija	61,8	16,9	10,5	5,3	5,4
Belgija	58,5	29,6	4,5	6,2	1,1
Španija	68,3	12,7	5,5	11,3	1,9
Portugalska	69,0	15,8	3,4	10,0	1,5

¹ Podatki za leto 1999

² Podatki za leto 1998

³ Podatki za leto 1997

Vir: How Europeans go on Holiday, 2002, str. 5.

V letu 1997, se 46% prebivalcev držav Evropske unije ni udeležilo turističnega potovanja. Kar 49% tistih, ki se niso udeležili turističnega potovanja, kot razlog za neudeležbo navajajo finančne razloge, 24% pa se ni udeležilo turističnega potovanja zaradi osebnih in družinskih razlogov. Zdravstvene in poklicne razloge je kot razlog za neudeležbo na turističnem potovanju v letu 1997 navedlo 17% prebivalcev Evropske unije.

Statistični urad RS podatkov o razlogih za neudeležbo na turističnih potovanj v letu 1997 še ni zbiral, predvidevamo pa, da se razlogi niso spremenili do leta 2000. V primerjavi s prebivalci Slovenije opazimo, da se najbolj pogosti razlogi za neudeležbo na turističnih potovanjih ne razlikujejo, kajti v letu 2000 je bilo tudi pri prebivalcih Slovenije, najpogostejši razlogi za neudeležbo finančni razlogi. Ta razlog je navedlo kar 41,2% tistih, ki se niso udeležili turističnega potovanja.

Po kratki primerjavi počitniških navad prebivalcev Slovenije z nekaterimi evropskimi narodi vidimo, da imajo prebivalci Slovenije podobne počitniške navade kot prebivalci najbolj razvitih evropskih držav in na potovanjih ne izstopajo zaradi svojih potovalnih navad.

7. SKLEP

Znanje o počitniških navadah turistov je koristno, saj nam vedenje o tem, kako si turisti organizirajo počitnice in potovanja ter kako se na počitnicah in potovanjih obnašajo, pomaga oblikovati turistično ponudbo čimbolj po meri počitniških navad ciljne skupine. Ko na primer spoznamo, koliko časa prebivalci določene države v povprečju preživijo na počitnicah in potovanjih lahko oblikujejo primerno dolge turistične pakete. Z znanjem o tem s katerimi počitniškimi aktivnostmi se turisti na potovanjih in počitnicah ukvarjajo, pa lahko popestrimo turistični program in se tako čimbolj prilagodimo počitniškim navadam ciljne skupine.

Namen diplomskega dela je da, s pomočjo pregleda in analize rezultatov anket o potovanjih domačega prebivalstva, prikažem kakšne so počitniške navade prebivalcev Slovenije, torej kam se prebivalci Slovenije odpravljajo na počitnice ali potovanja, kako si počitnice ali potovanja organizirajo, koliko potrošijo na počitnicah ali potovanjih, s katerimi dejavnostmi se ukvarjajo na počitnicah in za koliko časa se na počitnice ali potovanja odpravijo. Obenem sem želela primerjati počitniške navade prebivalcev Slovenije z nekaterimi evropskimi narodi.

Počitniške navade turistov so odvisne od številnih dejavnikov. Navade turistov se zaradi različnih kultur razlikujejo med prebivalci različnih držav, razlikujejo pa se tudi med prebivalci iste države. Običajno imajo pripadniki istih starostnih razredov podobne počitniške navade.

Prebivalci Slovenije veljamo za potovalen narod, saj se turističnega potovanja vsako leto udeleži več kot polovica slovenskega prebivalstva. V letu 2003 se je turističnega potovanja udeležilo 58,7% slovenskega prebivalstva. Kot kažejo rezultati analize je prebivalcem Slovenije skupno, da se turističnih potovanj večinoma udeležujejo v poletnih mesecih in sicer meseca julija in avgusta. Največ prebivalcev Slovenije se turističnega potovanja udeleži zaradi preživljanja prostega časa. Najpogostejša počitniška aktivnost prebivalcev Slovenije je sprostitvev, počitek in zabava, na pomenu pa pridobivajo tudi rekreativne dejavnosti. Večinoma se prebivalci Slovenije odločajo za organizacijo potovanja v lastni režiji, najraje pa se nastanijo v zasebnih nastanitvah. Za prebivalce Slovenije je značilno, da se na počitnice najpogosteje odpravijo na obale Jadranskega morja v sosednjo Hrvaško. V letu 2003 so prebivalci Slovenije imeli v povprečju 7.442,00 SIT dnevni izdatki na zasebnem potovanju in 31.238,00 SIT na poslovnem potovanju. Poslovna potovanja so krajša od zasebnih in so v letu 2003 trajala v povprečju 3,4 noči, zasebno potovanje pa 5,2 noči.

Pri primerjavi počitniških navad prebivalcev Slovenije sem ugotovila, da ima Slovenija podobne počitniške navade kot prebivalci razvitejših evropskih držav. Pri mednarodni primerjavi počitniških navad je omejitev analize predstavljala pomanjkljivost in nedostopnost statističnih podatkov za prebivalce evropskih držav. Omejitev pri primerjavi predstavlja tudi različna metodologija, ki je v raziskavah uporabljena.

V letu 1997 je bil v povprečju na potovanju vsak drugi Evropejec (53%). Prebivalci evropskih držav pa ne potujejo enako intenzivno. Prebivalci razvitejših držav in predvsem držav Severne Evrope imajo višjo nagnjenost k potovanju, kot prebivalci južne Evrope. Največjo nagnjenost k potovanju imajo prebivalci Nemčije. V letu 2000 se je zasebnega potovanja udeležilo 76,9% prebivalcev Nemčije. Najmanjšo intenzivnost potovanj v Evropi pa imajo prebivalci Portugalske, med katerimi se je v letu 2000 zasebnega potovanja udeležilo le 31,2% prebivalcev. Prebivalci Slovenije so po intenzivnosti potovanj nekje na sredini, v letu 2000 se je turističnega potovanja udeležilo 56% slovenskega prebivalstva.

Pričakujemo, da bo intenzivnost potovanj prebivalcev Slovenije naraščala v naslednjih letih. Obseg potovanj po Sloveniji bo predvidoma enak, več pa bo potovanj v tujino. Predvidoma se bo v naslednjih letih več slovenskih turistov odločilo za potovanja v tuje države in manj na Hrvaško. Predvidevanja so osnovana na dejstvu, da so počitniški paketi za nekatere azijske destinacije občutno cenejši kot na primer enotedenske počitnice v hotelu nekje na hrvaški obali. Ker si ljudje želijo avanture in novosti predvidevamo, da se bo vedno več slovenskih turistov odločalo za potovanja v bolj oddaljene destinacije, v organizaciji turističnih agencij. Potovanja in počitnice v bolj oddaljene destinacije pa ne bodo namenjene več le počitku in sprostitvi, temveč čimbolj aktivnemu in pestremu preživljanju prostega časa, ki ga bodo prebivalci Slovenije namenili za počitnice in potovanja.

LITERATURA

1. Crofts C. John: The Effect of Cultural Distance on Overseas Travel Behaviours. *Journal of Travel Research*, Boulder : University of Colorado, 43(2004), Avgust, str. 83 – 88.
2. Hwang Yeong-Hyeon, Fesenmaier R. Daniel: Multidestination Pleasure Travel Patterns: Empirical Evidence from the American Travel Survey. *Journal of Travel Research*, Boulder : University of Colorado, 42(2003), November, str. 166-171.
3. Kovač Bogomir: Strategija slovenskega turizma 2002-2006. Ljubljana : Ministrstvo za gospodarstvo, 2001. 105 str.
4. Lau L.S. Anita, McKercher Bob: Exploration versus Acquisition: A Comparison of First-Time and Repeat Visitors. *Journal of Travel Research*, Boulder : University of Colorado, 42(2004), February, str. 279-285.
5. McKercher Bob, Wong Y.Y. Donna: Understanding Tourism Behaviour: Examining the Combined Effects of Prior Visitation History and Destination Status. *Journal of Travel Research*, Boulder : University of Colorado, 43(2004), November, str. 171-179.
6. Mihalič Tanja: Ekonomske funkcije turizma. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2002. 71 str.
7. Planina Janez, Mihalič Tanja: Ekonomika turizma. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2002. 281 str.
8. Schmidt Hans-Werner: How Europeans Go On Holiday. *Statistics in Focus*, Luxembourg, Theme 4-15/2002. 8 str.
9. Sirše Janez et al.: Satelitski računi za turizem v Sloveniji. Ljubljana: Mednarodni inštitut za turizem, 2004. 105 str.
10. Sirše Janez et al.: Ocena ekonomskega obsega in pomena turizma v Sloveniji po metodologiji satelitskih računov za turizem. Ljubljana : Mednarodni inštitut za turizem, 2005. 8 str.
11. Zorko Danica: Slovenski državljani na turističnem vrtiljaku. *Lipov list*, Ljubljana, 45(2003), 3, str. 76-79.

VIRI

1. Analiza slovenskega turizma 2003. Ljubljana: Slovenska turistična organizacija, 2004. 54 str.
2. Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2000. Ljubljana : Statistični urad RS, 2001. 66 str.

3. Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2001. Ljubljana : Statistični urad RS, 2002. 66 str.
4. Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2002. Ljubljana : Statistični urad RS, 2003. 73 str.
5. Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2003. Ljubljana : Statistični urad RS, 2004. 75 str.
6. Facts and Figures on The Europeans on Holidays: 1997-1998. Executive Summary. Brussels: European Commission, 1998. 14 str.
7. Recommendations on Tourism Statistics. New York : World Tourism Organization, 1994. 75 str.
8. Slovenske potovalne agencije, Slovenija, 2003. Statistične informacije, Ljubljana, 2004, 241. 8 str.
9. Statistični letopis RS 2004. Ljubljana : Statistični urad RS, 2005. 650 str.
10. Strategija trženja slovenskega turizma 2003-2006. Ljubljana : Slovenska turistična organizacija, 2002. 96 str.
11. Tourism consumption: Concepts.
[URL: http://www.world-tourism.org/statistics/tsa_project/basic_references/index-en.htm], 10.05.2005.
12. Tourism Market Trends: Europe. Madrid : World Tourism Organization, 2003. 374 str., 5 annex.
13. Turizem v obdobju 1994-2004.
[URL: http://www.bsi.si/html/financni_podatki/hit/potovanja1.html], 20.05.2005.
14. Vodič po statistiki. [URL: <http://www.stat.si/vodic.asp>], 10.05.2005.
15. Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02).

PRILOGA

Tabela 1: Izvoz in uvoz potovanj v obdobju 1994-2005 (v 000 EUR)	2
Tabela 2: Deset najbolj obiskanih slovenskih turističnih znamenitosti v letu 2003 (število obiskovalcev)	2
Tabela 3: Razlogi za neudeležbo na turističnih potovanjih v letu 2003 (v %).....	3
Tabela 4: Delež zasebnih potovanj po mesecih v obdobju 2000-2003 (v %)	3
Tabela 5: Delež poslovnih potovanj po mesecih v obdobju 2000-2003 (v %)	4
Tabela 6: Delež turističnih potovanj slovenskega prebivalstva v tujino v letu 2003 (v %).....	4
Tabela 7: Prihodi in prenočitve domačih turistov po vrstah krajev (v 1000).....	5
Tabela 8: Povprečni dnevni izdatki na zasebnem potovanju v obdobju 2000-2003 (v SIT).....	6

Tabela 1: Izvoz in uvoz potovanj v obdobju 1994-2005 (v 000 EUR)

Leto	Izvoz potovanj	Uvoz potovanj	Saldo
1994	766.786	326.336	440.450
1995	836.789	442.974	393.815
1996	989.142	481.484	507.658
1997	1.047.891	462.848	585.043
1998	970.770	501.111	469.659
1999	900.127	511.547	388.580
2000	1.044.842	556.180	488.662
2001	1.104.794	600.766	504.028
2002	1.142.599	634.556	508.043
2003	1.186.270	666.588	519.682
2004	1.311.746	732.374	579.372

Vir: Turizem v obdobju 1994-2004, 2005.

Tabela 2: Deset najbolj obiskanih slovenskih turističnih znamenitosti v letu 2003 (število obiskovalcev)

Turistična znamenitost	Skupno število obiskovalcev	Št. obiskovalcev iz Slovenije	Delež (%)	Št. obiskovalcev iz tujine	Delež (%)
Postojnska jama	484.255	52.415	10,8	431.840	89,2
Muzej na Blejskem gradu	173.131	64.379	37,2	108.752	62,8
Kobilarna Lipica	103.992	16.961	16,3	87.031	83,7
Ljubljanski grad*	95.009	44.581	46,9	50.428	53,1
Predjamski grad	92.685	22.155	23,9	70.530	76,1
Škocjanske jame	75.395	14.594	19,4	60.801	80,6
Blejski Vintgar	60.213	30.528	50,7	29.685	49,3
Pokrajinski muzej Ptuj	59.466	45.389	76,3	14.077	23,7
Stari grad Celje	59.000	47.895	81,2	11.105	18,8
Kobariški muzej	58.478	26.262	44,9	32.216	55,1

* Virtualni muzej in razgledni stolp na Ljubljanskem gradu

Vir: Analiza slovenskega turizma 2003, 2004, str. 42.

Tabela 3: Razlogi za neudeležbo na turističnih potovanjih v letu 2003 (v %)

Starostni razred	Finančni razlogi	Pomanjkanje prostega časa	Zdravstveni razlogi	Ni potrebe	Odhaja v poč. bivališče ali na enodnevne izlete	Drugi razlogi
15-24	(27,4)	(42,0)	.	((13,2))	.	((11,9))
25-44	44,1	33,0	((6,6))	(8,8)	((3,6))	((4,0))
45-64	46,5	25,3	12,5	(9,1)	(3,8)	((2,8))
65+	29,9	(8,8)	33,9	19,4	((4,0))	((4,0))

() manj natančna ocena: $0,10 < CV > 0,15$

(()) nenatančna ocena: $0,15 < CV > 0,30$

. zelo nenatančna ocena, a različna od nič: $CV > 0,30$

Vir: Anketa o potovanjih domačega prebivalstva 2003, 2004, str. 66.

Tabela 4: Delež zasebnih potovanj po mesecih v obdobju 2000-2003 (v %)

Mesec	2000	2001	2002	2003
januar	5,3	3,9	4,9	4,2
februar	8,1	5,8	5,9	5,9
marec	5,3	4,0	5,3	5,0
april	6,9	5,7	6,5	5,8
maj	8,9	6,0	6,7	5,4
junij	8,6	8,0	9,6	7,8
julij	18,5	21,1	18,7	20,3
avgust	18,4	20,6	18,7	22,1
september	6,6	8,1	7,4	7,1
oktober	4,2	5,6	5,7	5,6
november	3,6	4,3	4,3	4,2
december	5,1	5,7	5,7	6,5

() manj natančna ocena: $0,10 < CV > 0,15$

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Tabela 5: Delež poslovnih potovanj po mesecih v obdobju 2000-2003 (v %)

Mesec	2000	2001	2002	2003
januar	(5,9)	7,2	(5,3)	(5,3)
februar	10,5	10,1	8,0	(4,9)
marec	9,9	12,2	7,7	8,2
april	9,3	7,1	10,2	7,5
maj	12,6	8,1	9,1	11,2
junij	9,7	7,3	7,6	7,4
julij	(5,8)	(5,8)	6,9	9,5
avgust	(5,1)	6,4	6,1	6,9
september	6,1	6,5	8,5	7,3
oktober	10,5	11,5	13,3	13,6
november	9,0	10,4	9,2	11,0
december	(5,6)	7,2	7,8	7,1

() manj natančna ocena: $0,10 < CV > 0,15$

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2001, 2002, 2003, 2004.

Tabela 6: Delež turističnih potovanj slovenskega prebivalstva v tujino v letu 2003 (v %)

Destinacija	Vsa zasebna potovanja	Daljša zasebna potovanja	Krajša zasebna potovanja	Poslovna potovanja
Svet - skupaj	100	100	100	100
Avstrija	4,3	(2,3)	7,7	9,7
Bosna in Hercegovina	5,8	4,5	8,1	((2,6))
Češka Republika	(0,7)	((0,6))	((1,0))	((2,2))
Francija	(1,6)	(1,9)	((1,1))	(3,6)
Grčija	(1,6)	(2,4)	-	.
Hrvaška	67,5	67,3	67,8	14,0
Italija	5,6	4,7	7,2	13,1
Srbija in Črna gora	2,1	(2,8)	((1,0))	(6,0)
Madžarska	(0,7)	.	((1,5))	(3,7)
Nemčija	(1,9)	(1,6)	(2,6)	21,4
Španija	(1,5)	(2,0)	.	((2,9))
Švica	(0,9)	(1,2)	.	((2,6))
Velika Britanija	((0,6))	((0,8))	.	((2,3))
Druge evropske države	2,9	4,1	0,0	11,0
Druge neevropske države	2,2	3,5	-	(4,4)

() manj natančna ocena: $0,10 < CV > 0,15$

(()) nenatančna ocena: $0,15 < CV > 0,30$

. zelo nenatančna ocena, a različna od nič: $CV > 0,30$

- ni podatka

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva 2003, 2004, str. 54.

Tabela 7: Prihodi in prenočitve domačih turistov po vrstah krajev (v 1000)

	1995	1999	2000	2001	2002	2003
PRIHODI						
Prihodi domačih turistov	844,6	865,5	867,6	867,0	860,0	872,9
Zdraviliški kraji	247,4	262,2	284,1	300,7	300,4	305,3
Obmorski kraji	210,0	245,8	238,7	236,7	235,3	240,6
Gorski kraji	256,1	228,5	224,5	206,9	205,4	212,1
Drugi turistični kraji (vključno z Ljubljano)	123,7	122,4	111,0	110,3	109,1	104,4
Drugi kraji	7,4	6,5	9,3	12,4	9,8	10,1
PRENOČITVE						
Prenočitve domačih turistov	3447,5	3315,4	3314,9	3316,1	3300,3	3327,2
Zdraviliški kraji	1377,1	1383,8	1470,4	1515,9	1497,4	1509,1
Obmorski kraji	1039,0	1030,6	970,7	981,8	971,8	1065,8
Gorski kraji	785,9	654,2	627,8	559,0	577,7	579,0
Drugi turistični kraji (vključno z Ljubljano)	226,9	229,3	218,2	220,2	224,3	236,0
Drugi kraji	18,8	17,6	27,8	39,2	29,1	27,9

Vir: Statistični letopis RS 2004, 2005, str. 26.

Tabela 8: Povprečni dnevni izdatki na zasebnem potovanju v obdobju 2000-2003 (v SIT)

		2000			2001			2002			2003		
		vsa z.p.	d.z.p.	kr.z.p.	vsa z.p.	d.z.p.	kr.z.p.	vsa z.p.	d.z.p.	kr.z.p.	vsa z.p.	d.z.p.	kr.z.p.
	Skupaj	5.303	5.473	4.829	5.537	5.585	5.362	6.459	6.563	6.079	7.442	7.503	7.190
Spol	Moški	5.438	5.550	5.157	5.729	5.732	5.718	6.474	6.439	6.603	7.987	8.156	7.358
	Ženske	5.166	5.400	4.441	5.346	5.441	4.991	6.444	6.689	5.551	6.913	6.894	6.998
Starost	15-24	5.484	5.501	5.439	6.185	6.389	5.491	6.419	6.453	6.310	7.120	7.035	7.450
	25-44	5.395	5.639	4.753	5.396	5.513	4.990	6.656	6.621	6.795	7.822	8.091	6.746
	45-64	5.250	5.671	4.189	5.516	5.560	5.360	6.629	6.918	5.562	7.587	7.514	7.895
	65 +	4.303	4.061	6.207	4.151	3.673	7.577	4.947	5.264	3.657	6.082	6.138	5.752
Glavni razlog za potovanje	Preživljanje prostega časa	5.646	5.858	5.044	5.853	5.941	5.518	6.717	6.860	6.174	7.714	7.766	7.501
	Obisk sorodnikov, prijateljev	3.538	3.439	3.782	4.005	3.758	4.655	4.912	4.707	5.539	6.129	6.240	5.856
Število prenočitev	1 - 3	4.829	-	4.829	5.362	-	5.362	6.079	-	6.079	7.190	-	7.190
	4 - 8	6.749	6.479	-	7.402	7.402	-	8.106	8.106	-	9.049	9.049	-
	9 - 14	5.100	5.100	-	5.122	5.122	-	5.821	5.821	-	6.832	6.832	-
	15 - 28	4.380	4.380	-	4.183	4.183	-	5.626	5.626	-	5.138	5.138	-
Organizacija potovanja	S pomočjo pot.agencije	10.824	10.210	17.190	12.417	11.939	17.627	14.448	13.922	19.931	13.527	13.072	18.971
	Brez pomoči pot.agencije	4.324	4.387	4.173	4.619	4.573	4.770	5.264	5.253	5.299	6.321	6.295	6.416

- ni podatka

vsa z.p. – vsa zasebna potovanja

d.z.p. – daljša zasebna potovanja

kr.z.p. – krajša zasebna potovanja

Vir: Ankete o potovanjih domačega prebivalstva v letih 2000, 2001, 2002, 2003.